

Szakdolgozat

Tatai Kinga

2022

Állatorvostudományi Egyetem
Állatvédelmi Jogi, Elemző- és Módszertani Központ

A magyarországi állatmenhelyek és
állatvédő szervezetek
örökbeadási feltételei és gyakorlata

The conditions and practice
of adoption in animal shelters
and animal protection organizations in Hungary

Készítette: Tatai Kinga

Témavezető: Dr. Vetter Szilvia PhD.

Központvezető tudományos munkatárs

Budapest, 2022

Absztrakt

A kutatás célja a magyarországi állatvédő szervezetek örökbeadási feltételrendszerének vizsgálata és egy széleskörű felhasználásra javasolt (ajándékozásnak minősülő) „örökbefogadási” mintaszerződés megalkotása. 40 szervezet szerződésének összehasonlító elemzésére került sor 2019. január 1. és 2021. október 1. között. Magyarországon élő állat örökbefogadására még nem született önálló jogi forma, jogintézmény, az állatvédő szervezetek által használt örökbefogadási szerződés ajándékozási szerződésnek minősül. Valamennyi szerződésben szerepelt az ivartalanítás kötelezettsége, valamint az állat sorsának utánkövetése. Javasolt a szerződéseket bővíteni többek között a férgek és külső élősködők elleni védelem követelményével, illetve az ivartalanításig a szaporítás tilalmával.

Our aims were to 1) evaluate the system and conditions of pet adoption conditions of animal welfare NGOs in Hungary and to 2) create a suggested pet adoption contract based on best practices. A comparative analysis of the adoption contracts of forty Hungarian animal welfare NGOs was carried out. The examined contracts were used between 1 January 2019 and 1 October 2021. There is no special form of contract in Hungarian law that specifically applies to the “adoption” of a live animal, the free transfer of ownership qualifies as a gift contract. All contracts examined (100%) included the obligation to neuter the animal and to follow up the subsequent fate of the animal. It would be advisable to extend the contract of all animal welfare NGOs with, among others, the requirement for protection against worms and external parasites, and a ban on reproduction until neutering has taken place.

Tartalomjegyzék

Absztrakt	3
Bevezetés.....	5
Szakirodalmi áttekintés	7
Hatályos jogszabályok áttekintése.....	7
Élő állat örökbefogadása a nemzetközi és a hazai szakirodalom tükrében	14
Anyag és módszer	19
Eredmények és diszkusszió	21
Következtetések	68
Összefoglalás.....	70
Irodalomjegyzék.....	71
Köszönetnyilvánítás	73

Bevezetés

Az emberek és az állatok kapcsolata történelmünk nagyon korai fejezeteire nyúlik vissza, állatszeretetre utaló jelek már az ősidőkből eredő forrásokban is megtalálhatók. Az állatok védelme kezdetben a haszonállatokról való gondoskodásból, és egészségük megőrzéséből állt. Hazánk történelmében a földművelés és az állattenyésztés döntő szerepet kapott, a gazdasági haszonállat-állomány fontos nemzeti kincsünk a mai napig. Az idő előrehaladtával pedig a kedvtelésből tartott állatok védelme is egyre nagyobb szerephez jutott. Ma már tudatos állatvédelemről beszélhetünk, aminek lényege, hogy az állatok kínzását, a velük való kíméletlen bánásmódot megakadályozza, valamint az állatok életfeltételeit biztosítsa. Az állatvédelem ezen megközelítését a mai társadalom már széleskörűen elfogadja.

Az embereket több ok is motiválhatja az állatok védelmére. Házi kedvenceinknél az állatvédelem elsősorban érzelmi kérdés, hiszen az állattartók nagyobb része családtagként szereti, gondozza, ápolja, félti az állatát. Gazdasági vonzata elsősorban a haszonállatok védelmének van, mert az állatok kedvező tartási körülményeinek biztosítása jelentősen növeli a tulajdonosok bevételét. A felelős állattartás a közegészségügyre is hatással van, mert a kedvezőtlen tartási körülmények okozta csökkent ellenállóképeség betegségek kialakulásához vezethet, amelyeknek kezelésére gyógyszerek alkalmazására van szükség, az állatoknak adott gyógyszerek összetevői pedig az élelmiszerekben is megjelenhetnek. Az állatvédelem ma már etikai kérdés is, hiszen az állatok érezni, örülni, szenvedni képes élőlények, a szükségtelen fájdalom, félelem, rettegés okozása, vagy az életük kioltása nem etikus. Az állatvédelem a politikában is szerepet kap. Az állatok védelmét célzó jogszabályok részletesen meghatározzák a követendő és elkerülendő magatartási formákat, és a kiróható szankciók elkerülése azokat az embereket is ösztönözheti a jogszabályok betartására, akikből az előzőekben felsorolt motivációk hiányoznak. Az állatvédelem egyik meghatározó feladata a már gondozásban élő, de még gazdátlanak nevezhető állatok új otthonba juttatása. Hazánkban számos állatotthon és állatvédő szervezet tevékenykedik, így ezek az állatok nem csak az utcán és az állam által működtetett gyepmesteri telepeken élhetnek, hanem átmeneti – esetenként végleges – szállást, ellátást tudnak biztosítani nekik az állatmenhelyek, és az ideiglenes befogadók a saját otthonaikban. Ez nagymértékben hozzájárul a kóbor állatok számának csökkentéséhez. Azonban – mivel a férőhely mindenhol korlátozott – az állatok örökbefogadása nélkül a rendszer „egy helyben áll”.

Manapság a média egyre többször mutatja be a nézőknek a segítő és mentő kutyákat, valamint kiemelt szerepet kapnak az állatkínzásról szóló hírek, valamint a „fogadj örökbe” kampányok is. Többek között ennek is köszönhető, hogy az emberek az állatok bántalmazását elítélik, a velük való méltatlan bánásmód pedig megbotránkozást kelt. Ahogy a tudatos állatvédelem egyre nagyobb szerephez jut, úgy nő az örökbefogadási morál is, azonban az állatmenhelyek gondozásában élő állatok száma nem csökken, hiszen az örökbefogadott állatok helyét rögtön betöltik az újonnan utcáról érkező állatok. Magyarországon napjainkban legoptimistább becslés szerint is több tízezer kutya, és még ennél is több macska kóborol, az ő számukra csak akkor tudnak férőhelyet biztosítani, ha a már gondozásban élő állatok gazdára találásának következtében a helyük felszabadul. Ha egy leendő gazda az örökbefogadás mellett dönt, azzal rögtön két életet ment meg; az állatét, akit kiválasztott és akiről gondoskodni kíván élete végéig, valamint az az állat is megmenekül, aki a megüresedett helyre kerül, és ezáltal esélyt kap egy új életre. Az állatok örökbefogadása díjtalan, azonban minden állatmenhely adományokból tartja fenn magát. Sem erkölcsileg, sem jogszerűség tekintetében nem kifogásolható, ha az örökbefogadásnál az örökbeadó a felmerült állatorvosi költségek megtérítésére vagy adomány megfizetésére kéri az új gazdát, a menhely további működésének érdekében.

Témaválasztásom célja az volt, hogy a felmérés után egy átlátható képet kapjak arról, hogy Magyarországon egy állat örökbefogadásához milyen feltételeket támasztanak az állatvédő szervezetek. Ha a gazdátlan állat egy állatvédelmi szervezet gondozásába kerül, akkor a szervezet tagjai felelősséget vállalnak érte, így a lehető legjobb és legbiztonságosabb végleges otthont keresik az elhelyezésére. Céljuk, hogy ha egy állatnak új örökbefogadó családot találnak, akkor az adott négy lábúnak élete során többet ne legyen szüksége állatvédők segítségére. Állatorvostan-hallgatóként rendszeresen találkozom újonnan a családhoz került kisállatokkal. Sajnos ezeknek a kutyáknak és macskáknak nagy része szaporítóktól vásárolt. Ha ezeknek az állattartóknak felteszi az ember a kérdést, hogy miért nem menhelyről választották ki az új családtagot, sokan azt a választ adják, hogy szerettek volna örökbefogadni, de a folyamat túl hosszadalmas és bonyolult, esetleg előfordultak olyan örökbefogadási kritériumok is, amiknek nem feleltek volna meg, ezért választották az egyszerűbbnek vélt megoldást. Szakdolgozatom céljai közé tartozik az is, hogy az eddig esetlegesen vásárlás mellett döntő gazdák számára átláthatóbb képet biztosítson az örökbefogadási rendszerről, ezáltal ösztönözze őket arra, hogy a következő társállatot már egy menhelyről válasszák ki.

Szakirodalmi áttekintés

Hatályos jogszabályok áttekintése

Az 1998. évi XXVIII. törvény (továbbiakban: Ávtv.) az állatok védelméről és kíméletéről szól, és azon alapelv mentén jött létre, hogy az állatok érezni, szenvedni és örülni képes élőlények, tehát tiszteletben tartásuk, jó közérzetük biztosítása minden ember erkölcsi kötelessége. Célja, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait. Hatálya többet között kiterjed a kedvtelésből tartott állatokra is, ezért jelen kutatás témájával összefüggésbe hozható. Az Ávtv. szerint állattartó az a személy, aki az állat tulajdonosa, illetve aki az állatot vagy az állatállományt gondozza, felügyeli. Az állatmenhely az elkobzott vagy ideiglenesen megfigyelés alatt tartott állatok kivételével a gazdátlan állatok ideiglenes vagy állandó, ellenszolgáltatás nélkül történő elhelyezésének céljából működtetett intézmény. A jó gazda gondossága egy sokszor hivatkozott, fontos fogalom, melyet az Ávtv. a következőképpen jellemez: az az emberi tevékenység, amely arra irányul, hogy az állat számára olyan életkörülményeket biztosítson, amely az annak fajára, fajtájára és nemére, korára jellemző fizikai, élettani, tenyésztési és etológiai sajátosságainak, egészségi állapotának megfelel, tartási, takarmányozási igényeit kielégíti (elhelyezés, táplálás, gyógykezelés, tisztán tartás, nyugalom, gondozás, kiképzés, nevelés, felügyelet) (Ávtv.1.,2.,3. §).

Az állatok tartásának jogszabályi előírásai

Az Ávtv. szerint az állattartó köteles a jó gazda gondosságával eljárni, az állat fajának, fajtájának és élettani szükségleteinek megfelelő életfeltételekről gondoskodni. A megfelelő életfeltételek kialakítását mindig az adott állatra kell szabni, azaz tekintettel kell lenni korára, nemére és élettani állapotára. Minden állattartó köteles legalább naponta egyszer ellenőrizni az állatát. E törvény értelmében az állattartó feladata az állat megfelelő és biztonságos elhelyezése, szökésének megakadályozása, a megfelelő mozgástér, valamint a zavartalan pihenés lehetőségének biztosítása (Ávtv. 4.,5. §).

A 41/2010. (II.26.) Kormányrendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról (továbbiakban Kormányrendelet) számos ponton kiegészíti az Ávtv-ben leírtakat. Az állatok számára a táplálékot az adott fajnak, az egyed korának és élettani

állapotának megfelelő minőségben, mennyiségben és lehetőség szerint az adott faj természetes viselkedési szokásaihoz leginkább alkalmazkodó időközönként kell biztosítani. Az állatokat úgy kell tartani, hogy a tartás módja lehetővé tegye az állat természetes viselkedését, ugyanakkor a környező lakóközösség életét tartósan és szükségtelenül ne zavarja (ez utóbbi rendelkezés kissé megtöri a Kormányrendelet koherenciáját, hiszen nem közvetlenül az állatok jóllétét célozza). Ez a jogforrás is megerősíti az állattartó azon kötelességét, miszerint a tartott állatot legalább naponta egyszer ellenőrizni kell. Az állattartónak gondoskodnia kell arról, hogy az állatok tartási helyén a környezeti viszonyok megfeleljenek az állatok szükségleteinek, valamint a tartási helyük úgy legyen kialakítva, hogy az ne okozhasson sérülést az állatoknak. Állandó fényben vagy állandó sötétségben, valamint állandó zajban állatot tartani nem szabad. A tartási hely méretének akkorának kell lennie, hogy az állat fajára jellemző mozgási igényét ki tudja elégíteni. Lófélék és eb esetében a mozgási igény az állat mozgatása útján is kielégíthető, azonban esetükben is törekedni kell az olyan tartási módra, amely lehetővé teszi az állat kedve szerinti mozgását. Tilos kistestű ebet 10 m²-nél, közepes testű ebet 15 m²-nél, nagytestű ebet 20 m²-nél kisebb területen tartósan tartani. Tartósan csoportosan tartott ebek esetén számukra egyedenként legalább 6 m² akadálytalanul használható területet kell biztosítani. Nem minősül csoportos tartásnak a szuka együtt tartása a kölykeivel, azok hathetes koráig (Kormányrendelet 14. §). Fontos megjegyezni, hogy alsóbb szintű jogforrás, például önkormányzati rendelet ettől eltérő kutyatartási korlátozásokat nem határozhat meg, nem maximálhatja más módon a tartható kutyák számát.

A Kormányrendelet további fontos szabályokat is közöl az állattartó kötelezettségeiről. Az állattartónak rendelkeznie kell a kötelező immunizálásra vonatkozó mindenkori adatokkal és dokumentumokkal, egyedi tartós megjelöléssel rendelkező állat esetében az állat azonosítására vonatkozó adatokkal és dokumentumokkal is. Amennyiben az állat új tulajdonoshoz kerül, részére e dokumentumokat át kell adni, illetve tájékoztatni kell az állat fajáról (fajtájáról), - ha ismert - az egyed neméről és koráról, továbbá az egyed tartásához szükséges minimális ismeretekről (Kormányrendelet 13. §).

Az állatkínzás tilalmának jogszabályi előírásai

Az Ávtv. II. fejezete kimondja, hogy az állatnak tilos indokolatlan vagy elkerülhető fájdalmat, szenvedést vagy sérülést okozni, az állatot károsítani, így különösen az állatot

nem szabad kínozni, emberre vagy állatra uszítani. Tilos kényszertakarmányozásra fogni, kivéve az egészségügyi megfontolásból való kényszerű táplálás esetét, a kíméletét nem biztosító módon mozgatni és szállítani, elhelyezni, a teljesítőképességét felismerhetően meghaladó teljesítményre kényszeríteni, természetellenes és önpusztító tevékenységre szoktatni. A törvény részletesen kitér arra, hogy tilos az állat fizikai, pszichikai állapotának megterhelése, valamint a küzdelemre készítése egy másik állattal vagy emberrel, amely sérülést vagy halált okozhat, azaz tilos az állatot állatviadalra készíteni. Az állatviadaloknak szervezése, tartása is tiltott a törvényben. Az Ávtv. az állat védelmének érdekében továbbá kimondja, hogy az ember környezetében tartott állat, valamint a veszélyes állat tulajdonjogával, tartásával felhagyni nem szabad. Az állat elűzése, elhagyása vagy kitétele tilos (Ávtv. 6., 7., 8. §).

A 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (továbbiakban: Btk.) huszonharmadik fejezetében is találunk állatkínzásról, illetve tiltott állatviadalról szóló rendelkezéseket. Ezek a rendelkezések a legsúlyosabbnak vélt magatartásokat szankcionálják, így kevesebb esetre vonatkoznak, mint az Ávtv. előírásai, azonban a szankciók is szigorúbbak. Az állatkínzás büntetőjogi tényállása szerint aki gerinces állatot indokolatlanul oly módon bántalmaz, vagy gerinces állattal szemben indokolatlanul olyan bánásmódot alkalmaz, amely alkalmas arra, hogy annak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza, gerinces állatát vagy veszélyes állatát elűzi, elhagyja vagy kiteszi, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha az állatkínzás az állatnak különös szenvedést okoz, vagy több állat maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza. A büntetés egytől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha mérge alkalmazásával vagy az állat elpusztítására alkalmas csaletek kihelyezésével több állat pusztulását okozva, vagy különös visszaesőként követik el. Valamint szintén egytől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető az a bűncselekmény, ami szaporítással összefüggő haszonszerzési cél érdekében, tíznél nagyobb számú kedvtelésből tartott állatra, a jó gazda gondosságának elmulasztásával követi el. Az állatviadal büntetőjogi tilalma szerint, aki gerinces állat részvételével állatviadalt szervez, tart, ilyen állatviadalra fogadást szervez vagy fogadást köt, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Aki állatviadal céljára gerinces állatot megszerez, tart, tenyészt, kiképez, idomít, vagy forgalmaz, illetve aki állatviadalon részt vesz, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő (Btk. 244., 247. §).

A kóbor állatokról szóló jogszabály áttekintése

A kóbor állatokról az Ávtv. XI. fejezete is rendelkezik. A települési - a főváros belterületén a fővárosi - önkormányzat kötelező feladata a település belterületén a kóbor állatok befogása. Az így befogott kóbor állat - amennyiben a befogástól számított 15 napon belül a kóbor állat tulajdonosa nem válik ismertté - az állam tulajdonába kerül. Az állatvédelmi hatóság feladata gondoskodni az állat tulajdonjogának átruházásáról, vagy ha ez sikertelen, az állat végleges elhelyezéséről. Az elhelyezés eredménytelensége esetén – minimum 45 nap elteltével - az állat életét megengedett módon ki lehet oltani. Ha a kóbor állat tulajdonosa ismertté válik, köteles az állatot visszavenni, és a befogásával és tartásával kapcsolatos költségeket megtéríteni. Amennyiben a tulajdonos az állat visszavételére nem képes, vagy nem hajlandó, vagy az állat egészségét súlyosan veszélyeztető tartási körülmények miatt az állat a tulajdonos részére nem adható ki, úgy az állatvédelmi hatóság a költségek megtérítésére való kötelezés mellett az állatot elkobozza, és gondoskodik a tulajdonjogának átruházásáról (Ávtv. 48/A. §).

A kóbor állat befogásával, tulajdonjogának átruházásával és elhelyezésével kapcsolatos feladatok ellátásának részletes szabályairól szóló 785/2021. (XII. 27.) Korm. rendelet megalkotásával született egy olyan hiánypótló jogszabály, amelynek célja az ebrendészeti telepek megreformálása, átláthatóvá tétele és az oda bekerülő állatok gazdasági esélyeinek növelése. Az ebrendész feladata az ebrendészeti tevékenység ellátása és a település belterületének szükség szerinti rendszeres, de legalább kéthetenkénti rendszerességgel történő bejárása az ott található kóbor állatok felderítése érdekében. Az ebrendésznek lakossági bejelentés alapján is ki kell mennie a helyszínre. A kóbor állat befogását a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb a bejelentést követő 24 órán belül meg kell kísérelni. Sikertelen befogás esetén a kóbor állat befogását 24 órán belül ismételt meg kell kísérelni. A kóbor állat életét az Ávtv-ben foglalt esetek kivételével a befogástól számított 45 napig tilos kioltani. A befogástól számított 45. nap elteltével kizárólag abban az esetben lehet kioltani a kóbor állat életét, ha tulajdonosa ismeretlennek minősül, az állatot nem fogadják örökbe, és további tartását nyilvántartásba vett állatmenhely nem vállalja (785/2021. (XII. 27.) Korm. rendelet 10., 16. §).

Az állatforgalmazás jogszabályi előírásai

A kedvtelésből tartott állatokról szóló 41/2010. (II.26.) Kormányrendeletben sok fontos rendelkezést találunk az állatforgalmazásra vonatkozóan is. Ebet forgalmazni, illetve tulajdonjogát forgalmazásnak nem minősülő más módon átruházni kizárólag az állatot azonosító elektronikus transzponderrel (bőr alá ültetett mikrochip) történő megjelölése után lehet. Amennyiben a jelölésre használt transzponder nem felel meg a 11784 ISO-szabványnak vagy a 11785 ISO-szabvány A. mellékletének, az állattartónak a hatósági ellenőrzés időpontjában biztosítania kell a transzponder leolvasásához szükséges eszközt. Az állatmenhelyről, ebrendészeti telepről, vagy állatvédelmi szervezettől örökbeadott eb és macska transzponderrel történő megjelölésének költségei az állat örökbefogadóját terhelik (Kormányrendelet 3. §).

Az állatmenhelyek létesítésének és fenntartásának jogszabályi előírásai

Az Ávtv. VII. fejezetébe számos rendelkezés került az állatmenhelyek szabályozásáról. Állatpanzió és állatmenhely (a továbbiakban együtt: állatotthon) létesítésére irányuló szándékát a szolgáltató az állatvédelmi hatóságnak köteles a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerint bejelenteni. Állatotthon akkor létesíthető, ha az állattartás jogszabályban meghatározott feltételei tartósan és folyamatosan rendelkezésre állnak; a rendszeres állatorvosi ellátás biztosított; az állatotthon működtetése nem sérti a köznyugalmat; az állatotthon vezetője vagy a működési szabályzatban megjelölt felelős személy szakirányú végzettséggel rendelkezik. Az állatotthon létesítése iránti bejelentéshez - a külön jogszabályban meghatározottakon túlmenően - mellékelni kell az állatotthon működési szabályzatát. Továbbá az állatmenhely akkor létesíthető és tartható fenn, ha biztosított annak tartós működtetéshez szükséges vagyoni fedezet. Az állatotthonok létesítésére vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály állapítja meg (Ávtv. 41. §).

Az állatmenhelyek működését mindezen felül az állatkert és az állatotthon létesítésének, működésének és fenntartásának részletes szabályairól szóló 3/2001. (II.23.) KöM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet szabályozza. A rendelet meghatározza az állatmenhely és az állatpanzió közti különbséget. Az állatmenhely olyan intézmény, amely az állatvédelem közhasznú feladatának ellátásaként a gazdátlan állat ideiglenes vagy állandó

elhelyezését biztosítja és tevékenységét ellenszolgáltatás nélkül végzi, felelősséget vállalva a környezetükben levő emberek és a lakókörnyezet biztonságáért.

Az állatpanzió olyan intézmény, amely díjazás ellenében vállalja állat meghatározott időre szóló megőrzését, felelősséget vállalva annak jó gazda gondosságával történő tartásáért, egészségéért, valamint az állatok és a környezetükben levő emberek és a lakókörnyezet biztonságáért.

A rendelet kitér az állatmenhely és az állatpanzió létesítési és működési feltételeire is. (3/2001. (II.23.) KöM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet 10.,11. §).

Az állatpanziók és- menhelyek létesítéséről és üzemeltetéséről szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet szintén az állatpanziók és-menhelyek létesítését és üzemeltetését szabályozza. Részletesen kitér a technikai követelményekre, az állatbetegségek megelőzésének és leküzdésének szabályaira is.

Az ajándékozási szerződés jogszabályi előírásai

Magyarországon élő állat örökbefogadására még nem született önálló jogintézmény, az állatotthonok pedig tevékenységüket a fentebb leírt jogszabályoknak megfelelően ellenszolgáltatás nélkül végzik. Az általuk használt örökbefogadási szerződés ajándékozási szerződésnek minősül, melyről a 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (továbbiakban Ptk.) XXXVI. fejezete rendelkezik. A szerződési szabadság jegyében a felek szabadon köthetnek szerződést, szabadon választhatják meg a másik szerződő felet és állapíthatják meg a szerződés tartalmát. A szerződéseknek a felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályaitól egyező akarattal eltérhetnek, ha a Ptk. az eltérést nem tiltja (Ptk., 6:59 §). A felek kötelesek a szerződéskötési tárgyalások alatt, a szerződés megkötésénél, fennállása alatt és megszüntetése során együttműködni és tájékoztatni egymást a szerződést érintő lényeges körülményekről, azonban nem kell megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyet jogszabály rendez (Ptk. 6:62. § (1), 6:63. § (4)).

Az ajándékozási szerződéssel az ajándék tulajdonjogának ingyenes átruházása történik meg. Az ajándékozó az ajándék átadására, a megajándékozott pedig az ajándék átvételére köteles. Az ajándékozási szerződést az egyoldalú juttatás ellenére a felek megállapodása hozza létre. Ingó dolog tekintetében a szerződés megköthető szóban, írásban és ráutaló magatartással (tehát az ajándék tárgyának egyszerű átadásával) egyaránt. Ez igaz az élő állatokra is, hiszen jogi státuszukról így fogalmaz a Ptk.: „a dologra vonatkozó

szabályokat az állatokra a természetüknek megfelelő eltéréseket megállapító törvényi rendelkezések figyelembevételével kell alkalmazni” (Ptk. 5:14. § (3)).

A szerződés teljesítését az ajándékozó megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy a szerződés megkötése után saját körülményeiben vagy a megajándékozotthoz fűződő viszonyában olyan lényeges változás állott be, hogy a szerződés teljesítése tőle nem várható el. Az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot, vagy követelheti az ajándék helyébe lépett értéket akkor is, ha a szerződő felek számára a szerződéskötéskor ismert olyan feltevés, amelyre figyelemmel az ajándékozó az ajándékot adta, utóbb véglegesen meghiúsult, és e nélkül az ajándékozásra nem került volna sor (Ptk. 6:235., 6:236., 6:237. §).

A már említett 3/2001. (II. 23.) KöM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet értelmében az állatotthonok tevékenységüket ellenszolgáltatás nélkül végzik, tehát maga az örökbefogadás díjtalan (10. §), viszont van olyan költség, amely megtérítendő: a 41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet kimondja, hogy az állatmenhelyről, ebrendészeti telepről, vagy állatvédelmi szervezettől örökbeadott eb és macska transzponderrel történő megjelölésének költségei az állat örökbefogadóját terhelik (41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet 3. §).

A szerződéseket nem az elnevezésük, hanem a tartalmuk szerint kell elbírálni, amennyiben megfelel egy szerződés a Ptk-ban részletezett ajándékozási szerződés feltételeinek, annak minősül akkor is, ha másként nevezik el a felek a megállapodást. A továbbiakban a szakdolgozat az élő állat ingyenes tulajdonátruházására szolgáló ajándékozási szerződések esetében az ajándékozóra örökbeadóként, az megajándékozottra örökbefogadóként, az ajándékra állatként utal, a köznyelvben használatos megnevezéseknek megfelelően. (Itt érdemes megjegyezni, hogy az örökbeadás/örökbefogadás a jogi szaknyelv szempontjából nem a legszakszerűbb terminológia állat esetén, hiszen ezeket a fogalmakat a polgári jog kizárólag emberek örökbefogadására használja.)

Élő állat örökbefogadása a nemzetközi és a hazai szakirodalom tükrében

Az állatvédő szervezetek tevékenysége

„Bizonyos értelemben minden kutya örökbefogadott. A nyolc hetes kölyökkutya is elhagyja az anyját és az alom többi kölykét, és emberek veszik magukhoz. De általában nem erre gondolunk, amikor örökbefogadott kutyáról beszélünk.(...) Az örökbe fogadható kutyák igen változatos képet mutathatnak- nem annyira fajtájuk, hanem egyéni élettörténetük alapján (...) de egyvalami közös bennük: mind otthonra vágnak.” (Ross & McKinney, 2003)

Napjainkban az emberek egyre inkább elismerik a kutyák hűségét, szerethetőségét, jó értelmi és kommunikációs képességét. Aki negatívan viszonyul a kutyákhoz, az általában a harapástól való félelme miatt teszi ezt (Diószegi et al., 2014). A kutyákról kialakuló képben antropomorf gondolkodás is fellelhető (Vetter, 2020).

A világon a XIX. század óta állatvédő szervezetek sora jöttek létre (Jámbor, 2018), ez alól Magyarország sem kivétel. Egy 2013-ban készült kutatás eredményeiben az szerepel, hogy Magyarországon összesen 140 állatotthon működik, ebből 121 menhely, 19 pedig gyepmesteri feladatokat is ellát. A kutatást online kérdőív formájában végezték, és a megkeresett szervezetek közül 35 db kitöltött kérdőív érkezett be. A kitöltő szervezetek 83%-a működik alapítványi formában, és 73%-uk állatmenhely. Minden (100%) telepen van kutya, és a telepek 63%-nál fellelhető macska is (Németh, 2013).

Az állatok örökbefogadásának szempontjai

Amennyiben valaki úgy dönt, hogy társállatot szeretne örökbe fogadni, számos állatvédő szervezet gondozottjai közül választhat. A szervezetek többsége saját internetes felülettel rendelkezik, ahol az összes gazdikereső kisállat megtalálható fényképekkel, videókkal, és ismertetőkkel, így előzetesen ki lehet választani azokat az állatokat, amelyekkel személyesen szeretne a leendő gazda találkozni. A választáshoz segítséget nyújt számos internetes kiadvány, és a szervezetek önkéntesei is. Ők segíthetnek kiválasztani az új gazdának leendő házikedvencét, figyelembe véve az állat előéletét, igényeit, szokásait, gondozási feltételeit, fennálló betegségeit és azok kezelését, valamint megvizsgálják azt is,

hogy a lehetséges új otthon és annak környezete mennyire elégítené ki az állat szükségleteit. Az ismerkedési szakaszban az örökbefogadó fel tudja mérni a szervezetek önkénteseitől kapott előzetes információk alapján azt, hogy mekkora és milyen felelősséggel jár az adott állat örökbefogadása, így minden lehetséges eszköz biztosítva van a jó döntés meghozatalához. Számos állatotthon, állatvédelmi szervezet próbaidőt határoz meg szerződésalkötéskor, ami mind az örökbefogadó, mind az örökbefogadott állat érdekeit szolgálja. Ilyenkor csak a próbaidő lejártá és feltételeinek sikeres teljesítése után kerülhet az állat véglegesen az örökbefogadó gondozásába, így megadatik az esély mindkét fél számára a gondtalan együttélésre, ellenkező esetben a visszalépésre (Fogadj örökbe, 2019, Vetter et al., 2022).

Egy, az Egyesült Királyságban végzett vizsgálat szerint az örökbefogadók döntését jelentősen befolyásoló tényezők közé tartozik az állat életkora, mérete, a törzskönyvének megléte, a szőrzetének hossza, a viselkedése, a képzettsége, és más állatokhoz illetve gyerekekhez való hozzáállása (Sietto et al., 2014). A fekete és a bull-típusú kutyákat jóval hosszabb idő után fogadják csak örökbe, mint más szőrzetű, vagy más fajtájú társaikat. A „fekete kutya szindrómának” (BDS) nevezett jelenség növeli az eutanázia valószínűségét is a fekete kutyák számára, valamint a bull-típusú kutyákat is nagyobb arányban altatják el, mint a többi fajtát (Hoofmann & Svoboda, 2015).

Számos kutatás témáját képezte a menhelyi kutyák viselkedésének és az örökbefogadásuk sikerének összefüggése. Több tanulmány kifejezetten a kutyák kennelben tanúsított viselkedését vizsgálta. Azt állapították meg, hogy a kennelben tartózkodás alatti túlzott aktivitás, mozgás, és ugatás az örökbefogadók számára a kutyák rossz tartási körülményeit vélte bizonyítani, ez pedig kedvezőtlenül hatott az örökbefogadási hajlamra. Amennyiben a leendő örökbefogadók érkezése, és az állatokkal való találkozás előtt a kutyák számára a kennelben belül olyan stratégiákat alkalmaztak, amely a kutyákat megnyugtatta, úgy az örökbefogadó érkezésekor a viselkedésük megfelelő volt. Azonban a látogató távozásakor nemkívánatos viselkedési formák jelentek meg a kennelbe visszavitt kutyák esetében. Az eredmények azt mutatták, hogy ezek a stratégiák hasznosak lehetnek a kutyák örökbefogadási rátájának növelésében, azonban a menhely önkénteseinek mérlegelniük kell minden egyednél külön-külön az alkalmazott stratégia előnyét, és az utána előforduló viselkedési problémák hátrányát (Protopopova et al., 2017). Egy másik, témához kapcsolódó kutatásban egy kísérleti és egy kontroll csoportot alkottak egy adott menhelyen élő kutyákból. A kísérleti csoport egyedeit napi kétszer ketrec-viselkedési tréningnek vetették

alá, valamint egész nap étellel töltött játék állt rendelkezésükre. A ketrec tréning a nem kívánatos viselkedések elhagyására irányult, pozitív megerősítéssel. Céljuk a ketrec elejének megközelítésekor az ülés, fekvés, csendben maradás volt. Az eredmények alapján a kísérleti csoportban szignifikánsan nagyobb volt azon kutyák száma, akik a kívánt viselkedési formákat mutatták a következő örökbefogadó érkezésekor. Ennek a kutatásnak eredményei azt sugallják, hogy ezek a foglalkozások javítják a kívánatos viselkedést a menhelyi kutyáknál, ami nem csak az örökbefogadásuk sikerességét, hanem jólétüket is növelheti (Herron et al., 2014). Egy az Egyesült Államokban végzett másik kutatás a kutyák kennelen kívüli viselkedésének és a találkozó helyszínének örökbefogadásukra való hatását vizsgálta. Két viselkedési tényezőt figyeltek: az egyik a játékra való felhívás megtagadása, a másik pedig a leendő örökbefogadó közelében való fekvés volt. E két viselkedési forma morfológiai tényezők nélkül befolyásolta az örökbefogadási kedvet. Azok a kutyák, akiknél örökbefogadás mellett döntött a látogató, fele annyi ideig hagyták figyelmen kívül a játékra invitálást, mint a nem örökbefogadott társaik, valamint az örökbefogadott kutyák kétszer annyi ideig feküdtek a leendő tulajdonos közelében, mint a nem örökbefogadott társaik. A kutatás eredményeiben az is látszik, hogy annak a helyszínnek, ahol a leendő gazda és a kutya először találkoznak, szintén nagy befolyása van az örökbefogadó döntésére. Az örökbefogadás valószínűsége nagyobb volt egy kisebb szabadtéri betonterületen, mint egy nagy füves környezetben, legkedvezőtlenebb eredmények pedig a beltéri helyszíneknél születtek. Ezek az eredmények felhasználhatók a menhelyi kutyák célzott képzési programjának kidolgozására (Protopopova et al., 2014).

Az örökbefogadási folyamat felépítése és feltételei

Általánosságban elmondható, hogy egy új állat befogadása előtt szükséges mérlegelni az adott állat igényeit, és azt, hogy a befogadó életritmusába, körülményei közé az állat beilleszthető-e. Egy kölyökkutya befogadása számos költséggel jár, valamint sok szabadidő és türelem szükséges hozzá. A felnőtt kutyák befogadása sem jár kevesebb felelősséggel, de a kölyökkorral járó nehézségektől ebben az esetben az új gazda mentesül (Fogadj örökbe, 2019). A kutyáknál a kötődés kialakításának képessége egész életük során megmarad, így 8-10 hetesnél idősebb, vagy akár több éves kutyával ugyanúgy felépíthető a kutya-gazda kapcsolat, mint egy kiskutya esetében (Diószegi et al., 2014).

A szervezetek – mivel nem szabadulni kívánnak az általuk gondozott állatoktól, hanem szerető otthont szeretnének találni nekik – próbálják kiszűrni azokat az embereket, akik meglátásuk szerint nem alkalmasak az adott állat örökbefogadására. Az állatmenhelyek célja, hogy védencük végleges otthonra találjon, így ha ismereteik alapján a kiválasztott állat nem felel meg az örökbefogadó elvárásainak, vagy az örökbefogadó tapasztaltsága és háttere nem elégítené ki az állat igényeit, úgy az örökbefogadást megtagadhatják. Ezzel próbálják megelőzni, hogy a későbbiekben ezek az állatok visszakerüljenek a menhelyre. Kutyáknál a visszakerülés leggyakoribb kiváltó okai az agresszió, a tárgyak és bútorok rongálása, illetve a vizeletürítés lakáson belül, amikor a gazda egyedül hagyja a kutyát (Duffy et al., 2014). Amennyiben olyan állat örökbefogadására kerül a sor, amelynél a fent említett problémák felmerülhetnek, a menhely önkéntesei még körültekintőbben járnak el. Minden esetben ellenőrzik az örökbefogadó személyiségét, hozzáállását, hozzáértését és a leendő tartási körülményeket. A lakás és az udvar biztonságossá tétele alapvető elvárás, ennek feltételeit meghatározza az állat mérete, ereje, és kora. Ha kölcsönös a szimpátia - mind az örökbeadó és örökbefogadó, mind pedig az állat és a leendő gazda között - akkor megkötik az örökbefogadási szerződést. E szerződés pontjai az egyes szervezeteknél eltérőek lehetnek. A felelős állatotthonok és állatvédő szervezetek ivartalanítva, vagy ivartalanítási kötelezettséggel, oltva vagy megkezdett oltási programmal, és mikrochippelellátva adják ki gondozásukból az állataikat (Fogadj örökbe, 2019). Az ivartalanítás fontossága nem kérdés, azonban még manapság is sok tévhit kering róla. A kutya és macska populáció létszámának csökkentésére az ivartalanítás az egyetlen humánus és célravezető módszer, megengedve akár a fiatal korban végzett beavatkozást is, hiszen ha minden gazdátlan egyed csak egyszer szül életében, az is az állatlétszám megugrásához vezet. A társállatként tartott egyedek ivartalanítását a pubertás időszakának befejeztével javasolt elvégezni, megelőzendő az esetleges káros mellékhatásokat (Deim et al., 2014).

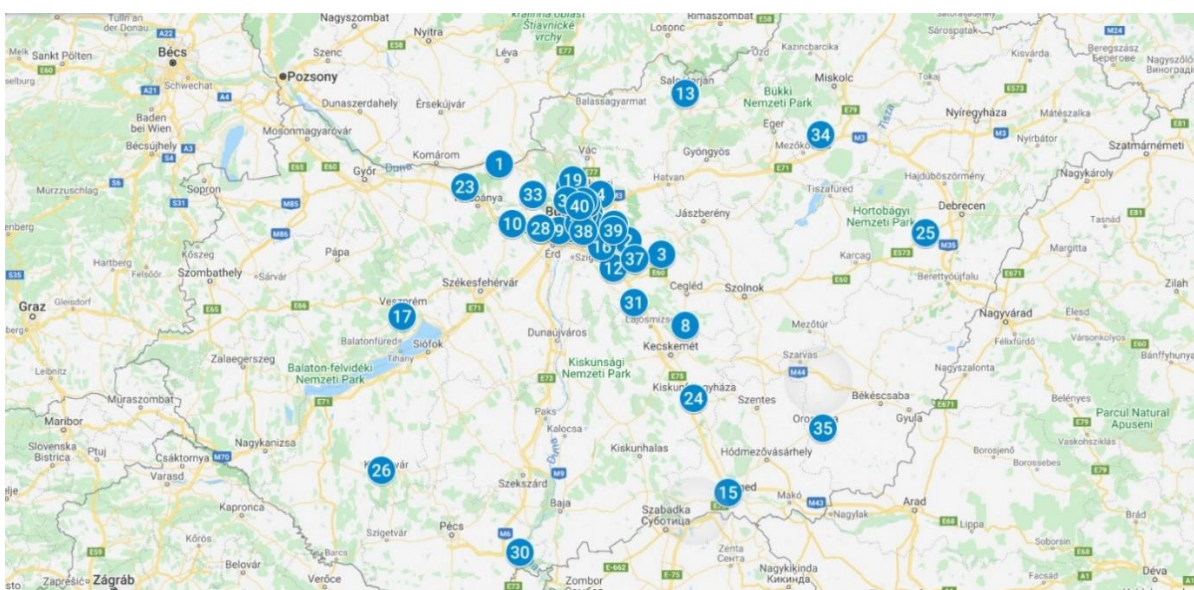
A szervezetek állatot csak saját részre adnak örökbe, ami magában foglalja azt is, hogy az örökbefogadott állatot tovább ajándékozni tilos. A legtöbb szervezet a házikedvenc élete végéig igyekszik követni annak sorsát, szűrőpróbaszerű ellenőrzésekkel, és fényképes beszámolók kérésével. Állatot csak nagykorú, 18. életévét betöltött cselekvőképes személy fogadhat örökbe (Fogadj örökbe, 2019).

Minden állattartó köteles a jó gazda gondosságával eljárni, ez az állat szükségleteinek kielégítését is magában foglalja. Megfelelő tartási körülmények közé tartozik az elegendő mozgástér, valamint kutya számára a rendszeres társas viselkedés lehetőségének biztosítása,

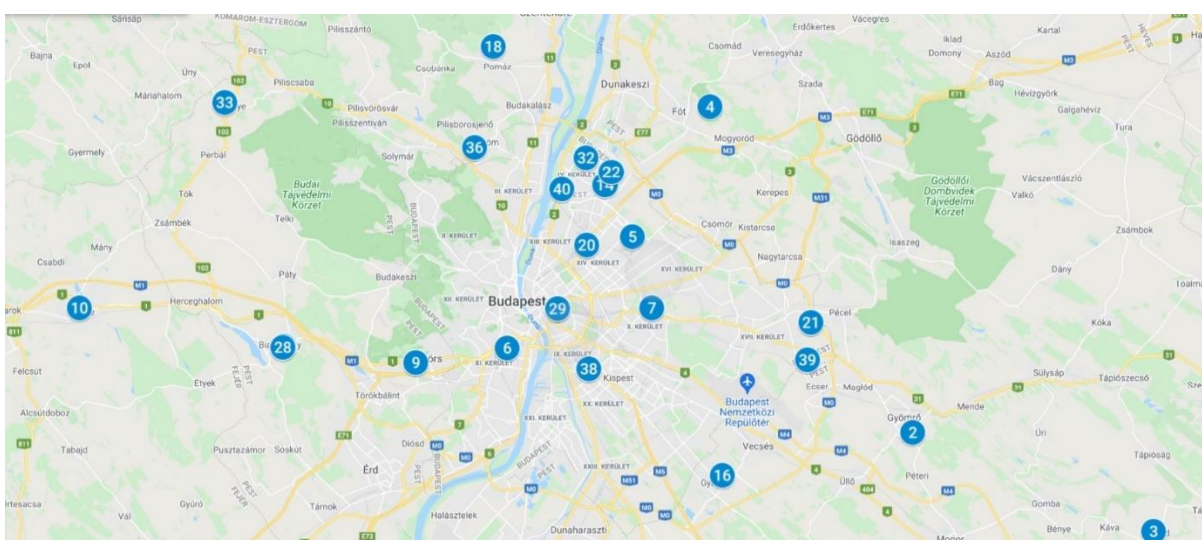
fajtársakkal és emberekkel egyaránt. A táplálékot az adott egyedre szabottan, annak korának, élettani állapotának megfelelő összetételben és mennyiségben kell biztosítani, állandóan elérhető ivóvíz mellett. A biztonságos elhelyezés minden gazda kötelessége, akár kertben, akár lakásban tartja a kutyát. El kell kerülni minden olyan lehetőséget (tárgyakat, berendezéseket), ami sérüléshez, vagy egészségkárosodáshoz vezethet. A kertben tartott kutyák számára olyan védett helyet kell biztosítani, ami alkalmas a veszély és az időjárás viszontagságaival szemben is megóvni az állatot. Az állattartó felel az állat szökésének megakadályozásáért, így a szökésbiztos kerítés kialakítása az egyik legfontosabb feladat. Amennyiben az állat egészségi állapotában változás történik, lebetegszik, vagy megsérül, a gazda köteles állatorvosi ellátást biztosítani számára (Kutyakötelesség, 2017).

Anyag és módszer

A kutatás célja egy minél pontosabb és átfogóbb kép alkotása volt az állatvédő szervezetek örökbeadási gyakorlatáról Magyarországon, 40 kiválasztott szervezet örökbefogadási feltételeinek összehasonlító elemzése révén. Mind fővárosi (12), mind vidéki székhelyű szervezetek (28) szerepelnek a vizsgálatban. Az állatotthonok és a tőlük örökbefogadók telefonos és személyes felkeresése, az Interneten elérhetővé tett örökbefogadási szerződések begyűjtése, tájékoztatás kérése révén részletes elemzés készült az örökbefogadási szerződések ismétlődő és unikális elemeiről.

1. ábra: A vizsgált szervezetek elhelyezkedése Magyarországon (n=40).

2. ábra: A vizsgált fővárosi szervezetek elhelyezkedése (n=12).

A szervezetek kiválasztásánál fontos szempont volt, hogy ne csupán kutyák, hanem több faj örökbefogadása is a vizsgálat tárgya legyen, macskák és kisémlősök örökbefogadásával foglalkozó szervezetek is részt vettek a vizsgálatban. Kerestem a média által többet szerepeltetett, nagyobb, több állattal és állatfajjal foglalkozó állatotthonokat és állatvédő szervezeteket, valamint kisebbeket, kevésbé közismerteket is. A kutatásban felhasznált valamennyi szerződés 2019. január 1. és 2021 október 1. között kötött. Amennyiben egy szervezet több szerződéssel rendelkezett a jelzett időszakban, akkor valamennyi bekerült a vizsgálatba.

A 40 vizsgált szervezet örökbefogadási szerződésében szereplő közös, hasonló és unikális elemek kigyűjtése után az eredményeket táblázatba foglaltam, illetve összehasonlítottam. Számos kritérium megegyezik a szerződésekben, viszont amelyekhez kiegészítés is került (pl. határidő, pontos feltétel), azt hivatkozással, lábjegyzetbe soroltuk fel. A 40 szervezet 62 vizsgált kritériumát egyenként jellemeztem, illetve helyenként diagramokon szemléltettem.

Eredmények és diszkusszió

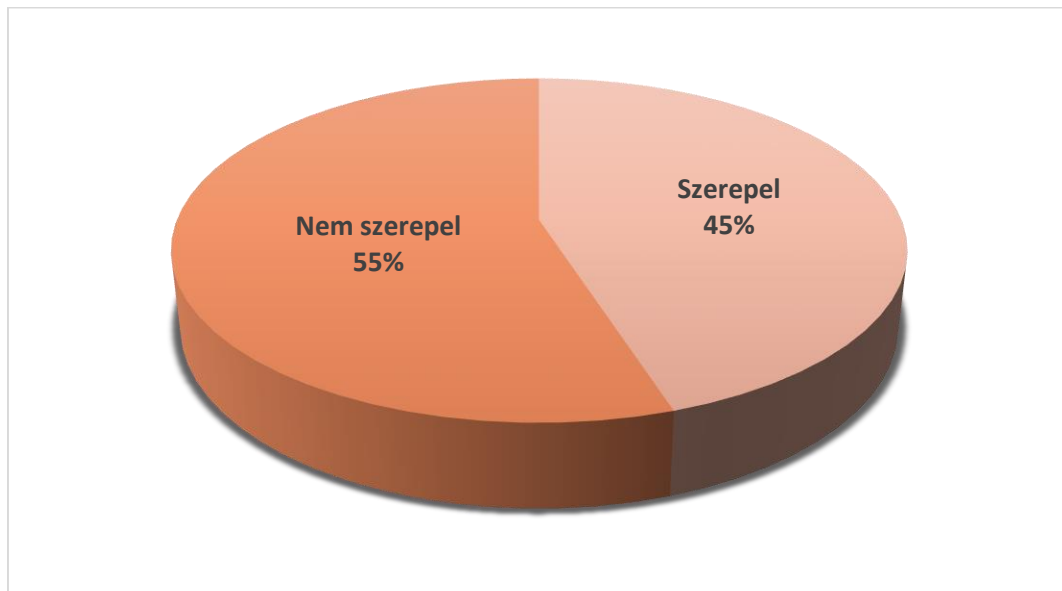
A vizsgálat első eredménye a szempontok kialakítása volt. Fajtól függetlenül számos feltétel megegyezik a szervezetek örökbefogadási szerződésében, mint pl. a jó gazda gondossága, az örök életen át tartó gondoskodás, az ivartalanítási kötelezettség stb., viszont egy-egy menhely esetén előfordulnak speciális feltételek is, mint pl. egy meghatározott táp, táplálékkiegészítő, gyógyszer, esetleg védőoltás konkrét megnevezése, aminek a használatát kötelezővé teszik, esetenként konkrétan meghatározzák az ellátást végző orvos elérhetőségeit. Előfordulnak olyan kikötések is, amelyek a későbbiekben nagy hangsúlyt kaphatnak az örökbeadott/örökbefogadott állat jólétének biztosításában. Sok esetben megegyeznek a csak kutyák, a csak macskák, illetve a kutyát – macskát egyaránt örökbeadó szervezetek örökbefogadási szerződéseinek feltételei, hiszen valamennyi a jószág jóllétét törekednek biztosítani, valamint kísérletet tesznek olyan feltételeket szabására, amelyek révén az örökbeadott állat állapotát élete végéig nyomon lehet követni (pl. az állatról készült fényképes beszámolók időszakos küldésének követelménye, szűrőpróbaszerű látogatások a befogadó otthonában stb.).

A szerződések pontjai között gyakran találunk olyan kitételt, amelynek betartására valamelyik hatályos jogszabály kötelezi az állattartót, így ez felesleges ismétlésnek tűnhet. Azonban ezen pontok szerződésben való feltüntetése mégis indokolt, mert edukatív, figyelemfelkeltő célokat szolgál. Más a helyzet az esetleges olyan előírással, amely kifejezetten jogszabályba ütközik. A Ptk. szerint semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, illetve ha egy érvénytelenségi ok a szerződés meghatározott részét érinti, az érvénytelenség jogkövetkezményeit a szerződésnek erre a részére kell alkalmazni. A szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés akkor dől meg, ha feltehető, hogy a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg (Ptk. 6:95 §, 6:114 §).

A vizsgált örökbefogadási szerződések összehasonlító elemzése révén 62 szempont kialakítására került sor, amelyeket a következőkben egyenként jellemezni fogok.

1. Életen át tartó gondoskodás

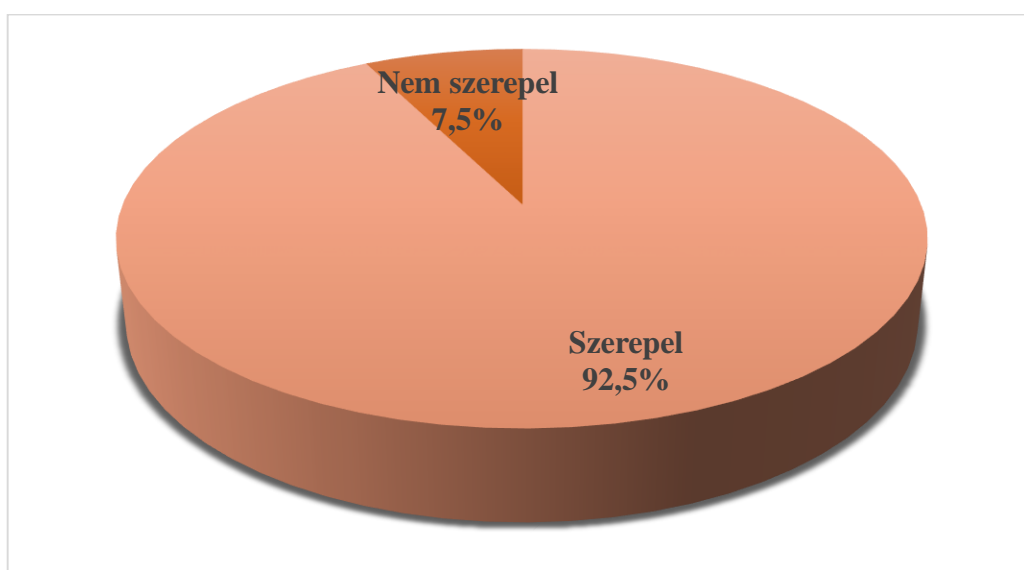
A vizsgált szervezeteknek kevesebb, mint a fele (45%) köti ki a szerződésében, hogy az örökbeadott állatról új gazdája élete végéig gondoskodni köteles. Ebbe beletartozik az állat egészségügyi állapotának folyamatos felügyelete, rendszeres orvosi ellátása, védőoltásainak beadatása és külső-belső élősködők elleni folyamatos védelme, megfelelő mennyiségű és minőségű táplálék és folyadék biztosítása, az állatra vonatkozó megfelelő tartási körülmények folyamatos biztosítása, elegendő mozgástér és kijárási lehetőség, valamint olyan szökésbiztos környezet kialakítása, ami védi az állatot a külső veszélyforrásoktól, mint az élő környezet, más állatok, esetleg ember okozta veszélyek ellen (3. ábra).

3. ábra: „Életen át tartó gondoskodás” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

2. Éves védőoltás beadatása, állatorvosi ellátásról való gondoskodás

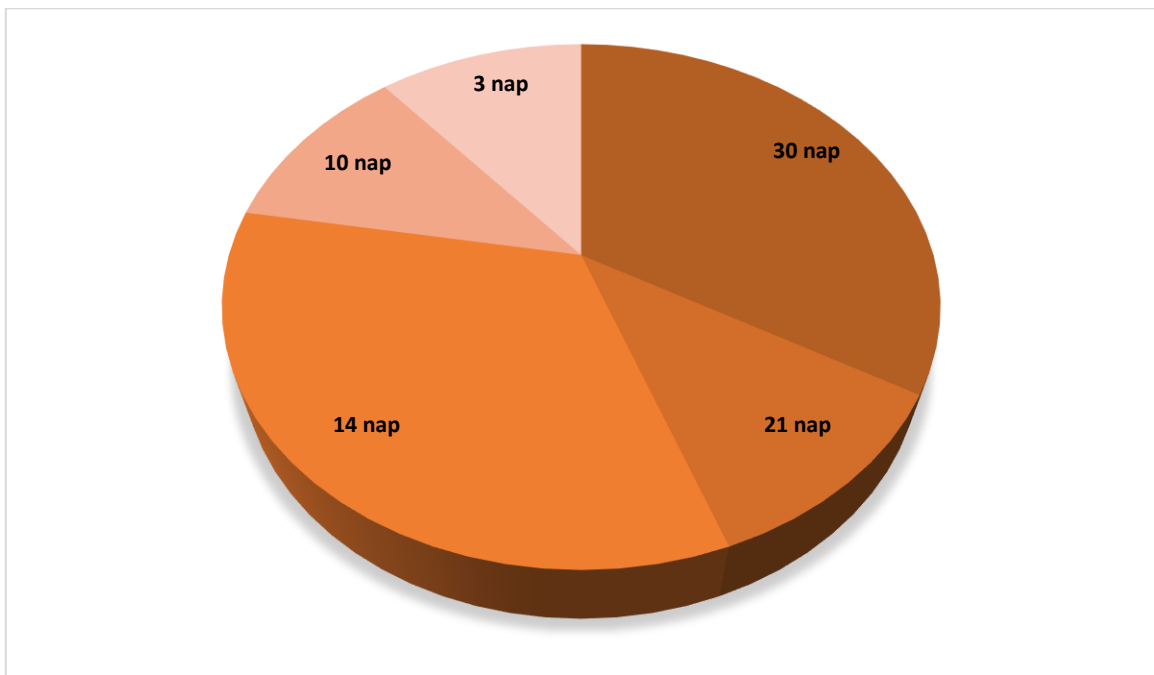
Az éves védőoltások beadatását, valamint a rendszeres állatorvosi ellátásról való gondoskodást a szervezetek döntő többsége (92,5%) szerepelteti az örökbefogadási szerződésben. Négy szervezet a szerződésében ezen felül megemlíti azt is, hogy a megkezdett kölyökkori oltási program befejezése is kötelező az örökbefogadott állat számára. Egy szervezet pedig konkrét vakcinát nevez meg, amellyel védenek az új gazda félévente oltani köteles egész életükben (4. ábra).

4. ábra: „Éves védőoltások beadatása, állatorvosi ellátásról való gondoskodás” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

3. Az állat microchipjének az örökbefogadó nevére íratása

Az állatok egyedi azonosítóval történő megjelölése értelmében 2013 januárjától kötelező (41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet 17/B. §). A microchip számához az állat és az aktuális tulajdonos adatai is hozzá vannak kapcsolva a nyilvántartásokban, amennyiben a chipet megfelelően regisztrálják. A Kormányrendelet kimondja, hogy a transzponderrel megjelölt eb tulajdonosának, tartási helyének megváltozása, vagy az állat elpusztulása esetén az eb tartója az adatváltozást 8 napon belül köteles a magánállatorvossal az adatbázisban regisztráltatni (41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet 17/B. §). Az örökbefogadási szerződésekben 17 szervezetnél találunk megkötést arra, hogy az állat microchipjénél a tulajdonosváltást rögzíteni kell, ezen belül 4 szervezet maga felel az átírásért, további 4 szervezet kijelenti, hogy a módosítás kötelező, valamint 9 szervezet határidőt is szab ezzel kapcsolatban (5. ábra).

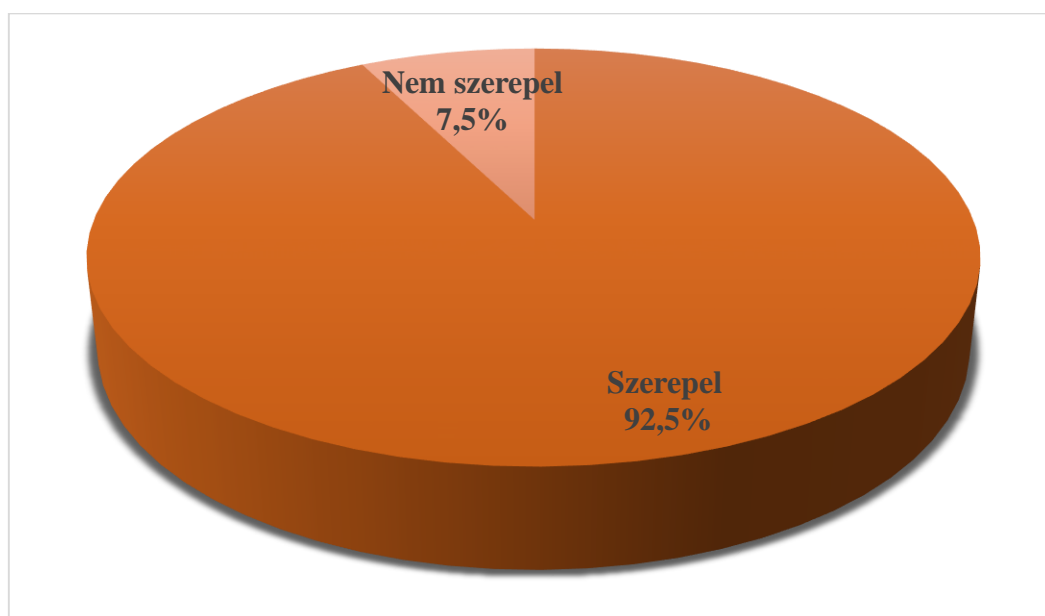
5. ábra: Az állat microchipjének az örökbefogadó nevére íratására megszabott határidők a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben, napokban (N=9)

4. Az örökbeadó másodlagos értesítendő félként marad az állat microchipjénél a nyilvántartásban

Ezt a feltételt egyetlen a szervezet fogalmazta bele az örökbefogadási szerződésbe. Ha egy kutya elszökik, vagy elvész, annak megtalálásakor az állatorvos a microchip számának leolvasásából kinyert adatok segítségével értesíteni tudja a gazdát. Amennyiben a tulajdonossal a megadott elérhetőségein keresztül a kapcsolat nem vehető fel, úgy a másodlagos értesítendő felet keresik fel, aki ebben az esetben az örökbeadó szervezet lesz. Ilyenkor a menhely munkatársai is dönthetnek az állat sorsa felől, magukhoz vehetik azt, amíg annak jogos tulajdonosával nem sikerül felvenni a kapcsolatot.

5. Az állat tulajdonjogának megváltoztatása csak az örökbeadó közreműködésével lehetséges

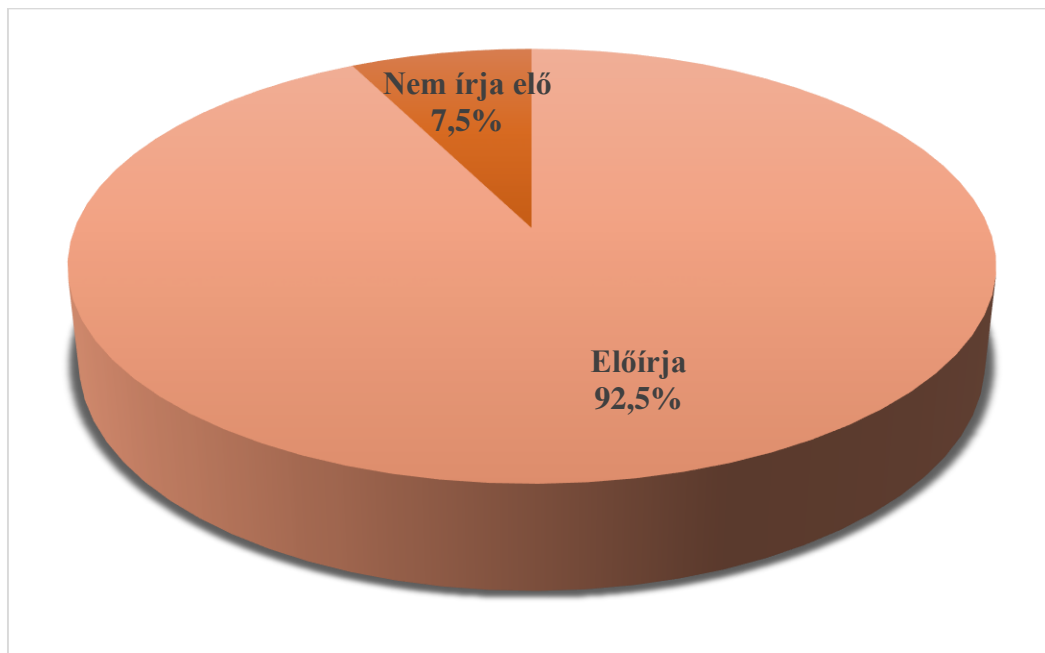
A szervezetek döntő többsége (92%) szigorúan kiköti a szerződésében, hogy amennyiben az örökbefogadó bármilyen okból kifolyólag az állatot tovább tartani nem tudja, az állatért a továbbiakban felelni nem tud, azt utcára ki nem teheti, menhelyre, gyepmesteri telepre be nem adhatja, valamint sem ellenértékért, sem ingyen tovább nem adhatja. Ha az állat újra gazdára talál, akkor az örökbefogadóval a szervezet új örökbefogadási szerződést köt, amennyiben azt alkalmasnak találják volt védencük befogadására (6. ábra).

6. ábra: „Az állat tulajdonjogának megváltoztatása csak az örökbeadó közreműködésével lehetséges” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

6. Örökbeadó értesítése az állat elvesztéséről

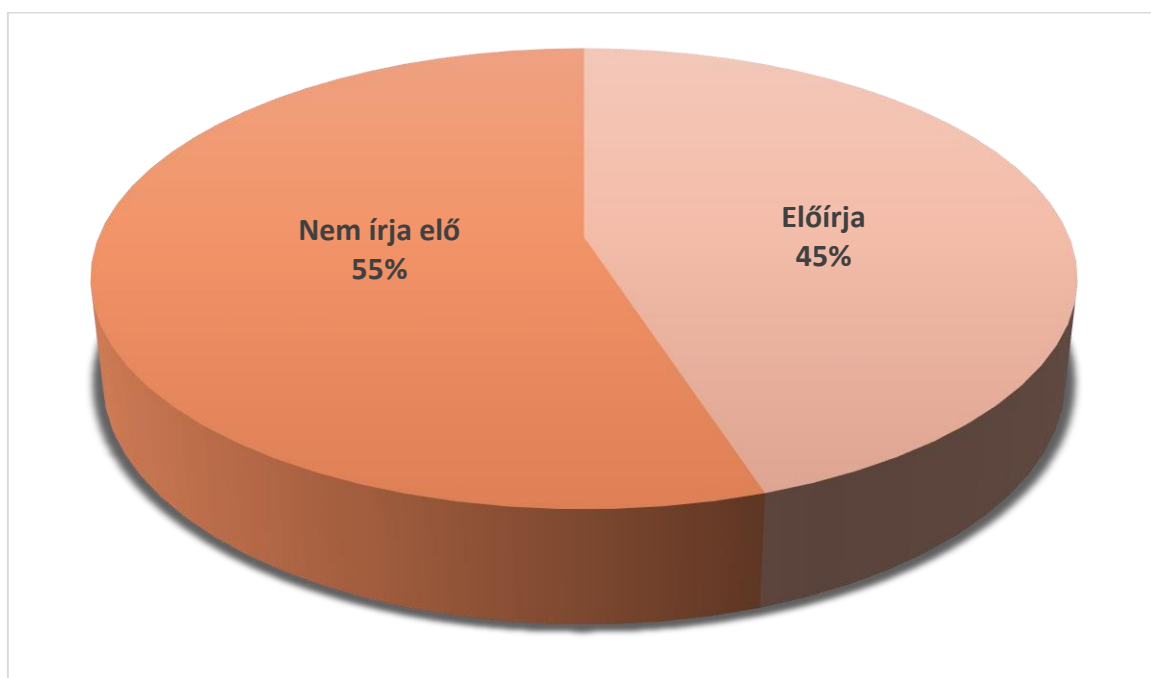
Az örökbefogadási szerződésekben nagy hangsúlyt kapott az örökbeadó és örökbefogadó közötti jövőbeni kapcsolattartás, a szervezetek 92%-a előírja az örökbeadó kötelező értesítését az állat szökéséről, elvesztéséről. A szervezetek célja ezzel az, hogy a gondozásba került állatok sorsa életük végig követhető legyen, ezzel kivédve a nem megfelelő bánásmódot, és az állat elhanyagolását (7. ábra).

7. ábra: „Örökbeadó értesítése az állat elvesztéséről” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

7. Örökbeadó értesítése az állat tartási módjában bekövetkezett változásról és/vagy balesetről és/vagy betegségről

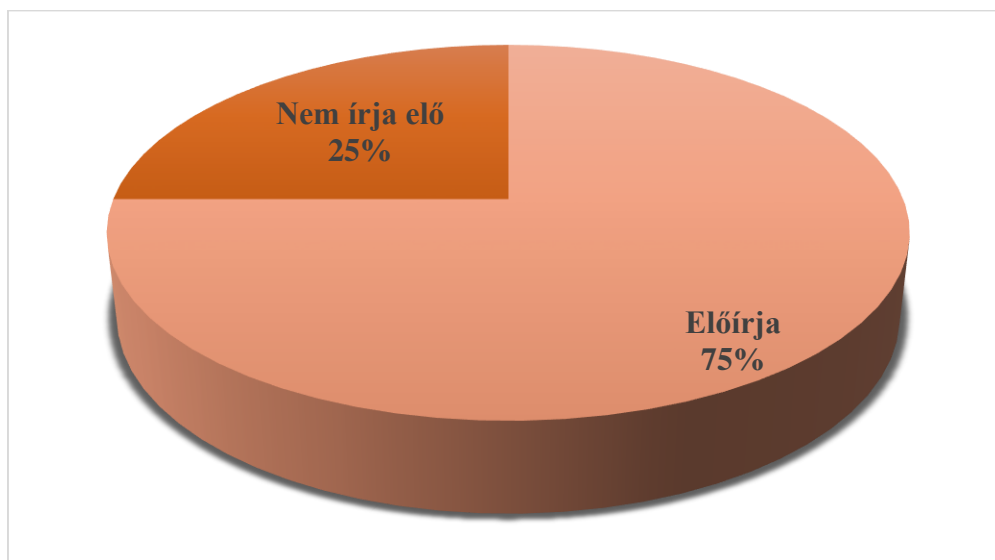
A 40 vizsgált szervezet közül 18 (45%) köti ki a szerződésében, hogy értesítést kapjon abban az esetben, ha az állat egészségi állapota megromlik, megbetegszik, vagy baleset éri, valamint az állat tartási módjában változás következik be. A szervezetek célja ennél a pontnál szintén az, hogy a gondozásba került állatok jóllétéről és állapotáról azok életük végéig megbizonyosodjanak (8. ábra).

8. ábra: „Örökbeadó értesítése az állat tartási módjában bekövetkezett változásról és/vagy balesetről és/vagy betegségről” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

8. Örökbeadó értesítése az örökbefogadó elérhetőségeinek, személyes adatainak megváltozásáról

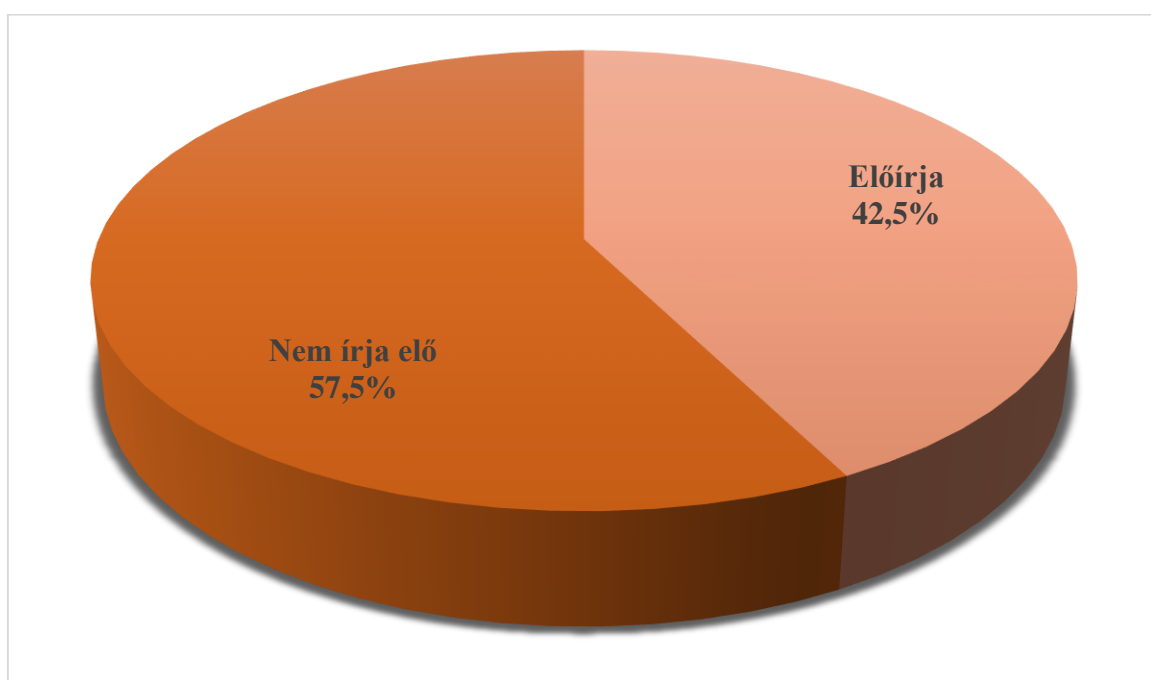
Az állat sorsának utókövetése miatt fontos, hogy az örökbefogadó bármikor, bármilyen esetben értesíthető és elérhető legyen. Minden szervezet fenntartja a jogot arra, hogy előzetes bejelentkezés után, vagy anélkül meglátogassa az örökbeadott állatot új lakóhelyén. Ennek teljesüléséhez elengedhetetlen a gazda részéről a lakcím, illetve telefonszám változásának bejelentése. Bár minden szervezet jogot formál az állat későbbi ellenőrzésére, a szervezeteknek csak 75%-a fogalmazta bele a szerződésébe, hogy örökbefogadó az elérhetőségeinek vagy személyes adatainak megváltozásáról köteles értesíteni örökbeadót (9. ábra).

9. ábra: „Örökbeadó értesítése az örökbefogadó elérhetőségeinek, személyes adatainak megváltozásáról” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

9. Örökbeadó értesítése az örökbefogadott állat pusztulásáról

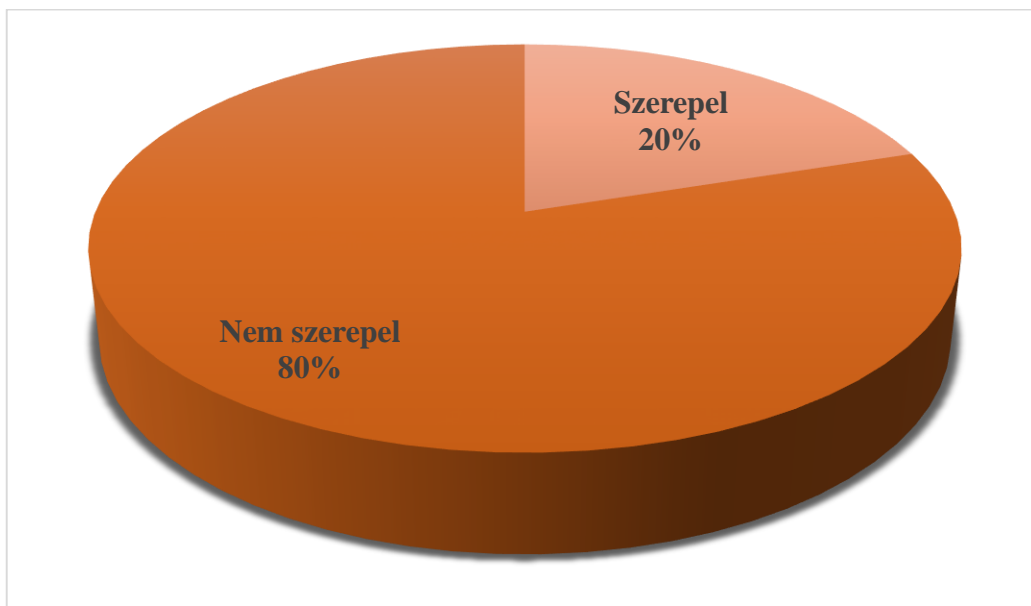
A vizsgált szervezetek közül 17 köti ki a szerződésben, hogy értesítést kér az állat pusztulásakor. Egy szervezet örökbeadási szerződésében szerepel a következő kitétel: ha az állat pusztulásának körülményei indokolják, az örökbefogadó köteles az állat tetemét az örökbeadónak átadni, és az örökbeadó jogában áll igazságügyi boncolás alá vetni a tetemet, melynek költségei az örökbefogadót terhelik (10. ábra).

10. ábra: „Örökbeadó értesítése az örökbefogadott állat haláláról” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

10. Amennyiben az örökbeadott állat talált, a jogos tulajdonosa visszaigényelheti

Az állat megtalálójának kötelezettségeit a Ptk. külön pontokban rögzíti, ennek megfelelően a megtalálónak kötelessége mindent megtenni annak érdekében, hogy az állatot tulajdonosa visszakapja. Az állat befogását követően a megtalálónak minden lehetséges eszközzel tennie kell azért, hogy az állat 8 napon belül visszakerülhessen gazdájához. Amennyiben a tulajdonost nem sikerül felkutatni, úgy 8 nap után az állat örökbeadható. Abban az esetben, ha az állat jogos tulajdonosa három hónapon belül jelentkezik a jószágért, úgy az örökbefogadó köteles visszaszolgáltatni azt, valamint a tulajdonost kötelezik az addig felmerült összes költség megtérítésére (Ptk. 5:55., 5:63. §). Ez egy jogszabályi szinten szabályozott folyamat, így egyaránt vonatkozik azokra a szervezetekre és magánszemélyekre is, amelyek nem tüntetik fel ezt az örökbeadási szerződésben. A szervezetek 20%-a explicit a szerződésbe foglalással kívánja felhívni az örökbefogadó figyelmét erre a szabályra (11. ábra).

10. „Amennyiben az örökbeadott állat talált, a jogos tulajdonosa visszaigényelheti” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

11. Örökbeadó a későbbiekben is ellenőrizheti az állatot és annak tartási körülményeit

Az állat sorsának követése minden szervezet számára kiemelkedően fontos szerepet kap. Ezt a feltételt az összes vizsgált szervezet (100%) rögzítette a szerződésében. Az állatmenhelyek munkatársai előzetes megkeresés után, de akár bejelentés nélkül is ellenőrizhetik a megadott címen az állatot és annak tartási körülményeit, így személyesen győződhetnek meg arról, hogy az állatot a szerződésben foglalt feltételek, valamint a szerződéskötéskor elhangzottak és a vonatkozó jogszabályok szerint tartják.

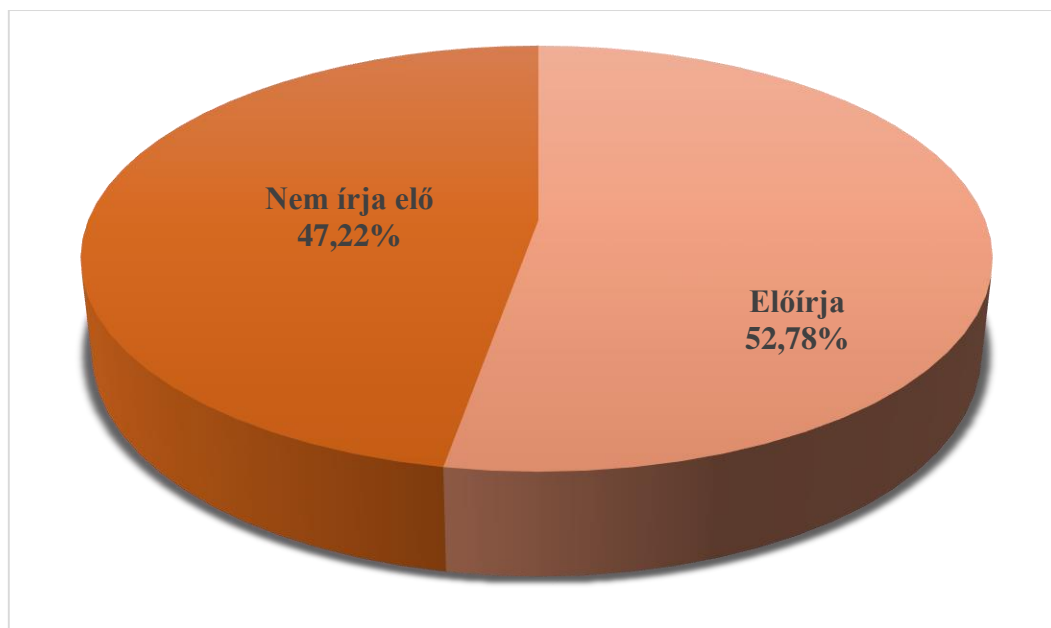
12. Ivartalanítási kötelezettség

Az állatvédelem egyik legfontosabb feladata a felelős állattartásra való ösztönzés. A felelős állattartáshoz az is hozzátartozik, hogy az állatok nem szaporodhatnak kontroll nélkül, hiszen ezzel lehet megakadályozni a nem kívánt almok születését. Ha egy nőstény állat minden évben ellik, és az állattartónak nincs szüksége a kölykökre, úgy – jobb esetben – új gazdát igyekszik nekik keresni vagy az utcára kerülnek, rosszabb esetben elpusztítja őket. A menhelyre kerülő kölyök állatok elveszik a helyet a többi kóbor állattól. Az ivartalanítás az egyetlen humánus módszer a felesleges szaporodás megakadályozására. Ezt minden szervezet megköveteli a szerződésében, valamint annak megtörténtét igyekszik ellenőrizni.

Négy szervezet kizárólag ivartalanított állatokat ad örökbe. Öt szervezet kiköti a szerződésben, hogy az állat véglegesen csak az ivartalanítás megtörténte után kerül az örökbefogadó tulajdonába. Egy szervezet a műtét előtt egy szívféreg teszt elvégzését is kéri, amelynek eredményét jelezni kell nekik. Két szervezet az ivartalanítást csak nőstény állatoknál írja elő. Egy szervezet szerződésében szerepel, hogy az örökbeadandó állatra ivartalanítási kötelezettség van érvényben, de csak akkor, ha ezt a kezelő állatorvos is indokoltnak találja.

13. Örökbefogadó az ivartalanítás megtörténtéről az Örökbeadót értesíti

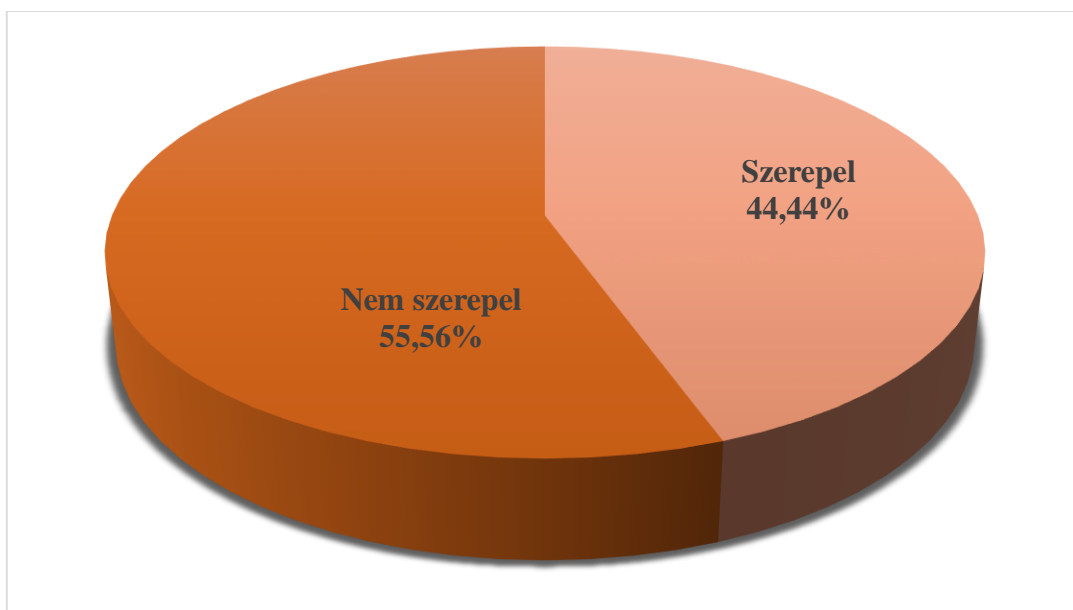
A 40 vizsgált szervezet közül 4 csak ivartalanított állatokat ad örökbe, további 36 szervezet mindegyike szigorúan ellenőrzi az ivartalanítás megtörténtét. Közülük 19 (52,78%) az ivartalanítás ellenőrzésére azt a módszert választotta, hogy kéri az örökbefogadót, értesítse a szervezetet a sikeres beavatkozás után, és valamilyen formában igazolja is azt (oltási könyv bemutatása, petvetdata bejegyzés, állatorvosi igazolás). Egy szervezet kér igazolást a műtétet megelőző szívféreg tesztről és a védőoltásokról is (12. ábra).

12. ábra: „Az örökbefogadó az ivartalanítás megtörténtéről értesíti az örökbeadót” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=36)

14. Ivartalanításig a szaporodás megakadályozásának kötelezettsége

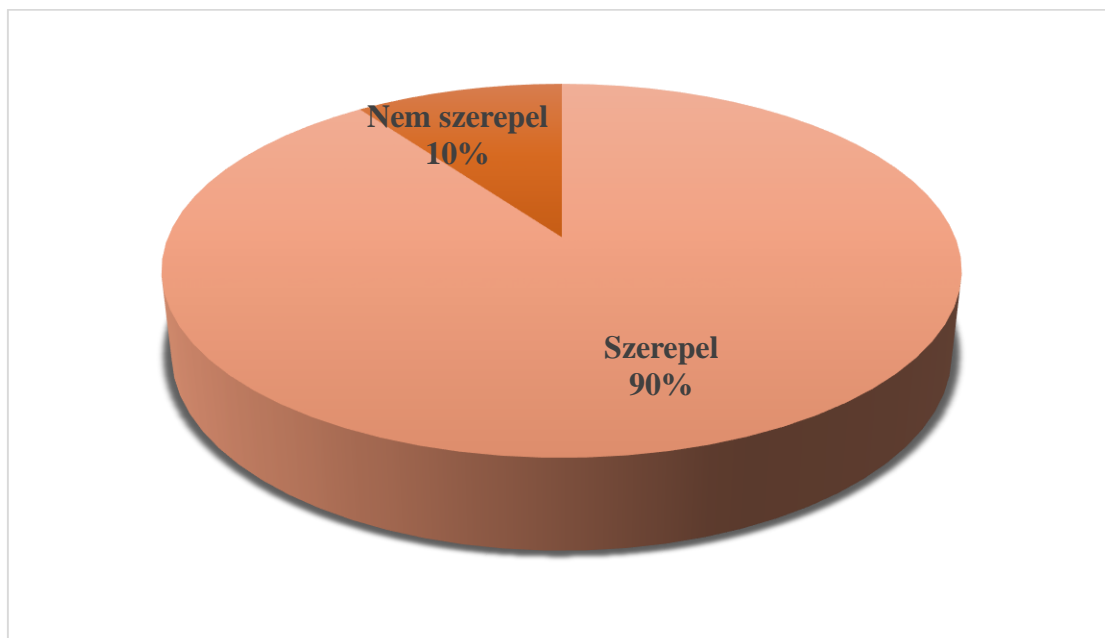
Fontos szempont, hogy az ivartalanítási kötelezettség teljesüléséig az ivaros állat szaporodásának megakadályozásáról is gondoskodni kell, addig is elkerülve a nem kívánt szaporulatot. A 40 szervezet közül 4 csak ivartalanított állatokat ad örökbe, az ivartalanítási kötelezettséget előíró 36 szervezet közül ezt a feltételt 16 (44,44%) kéri betartani az örökbefogadási szerződés alapján (13. ábra).

13. ábra: „Ivartalanításig a szaporodás megakadályozásának kötelezettsége” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=36)

15. Szerződészegés (és/vagy rossz tartási körülmények) esetén az örökbefogadó visszaveszi az örökbeadott állatot

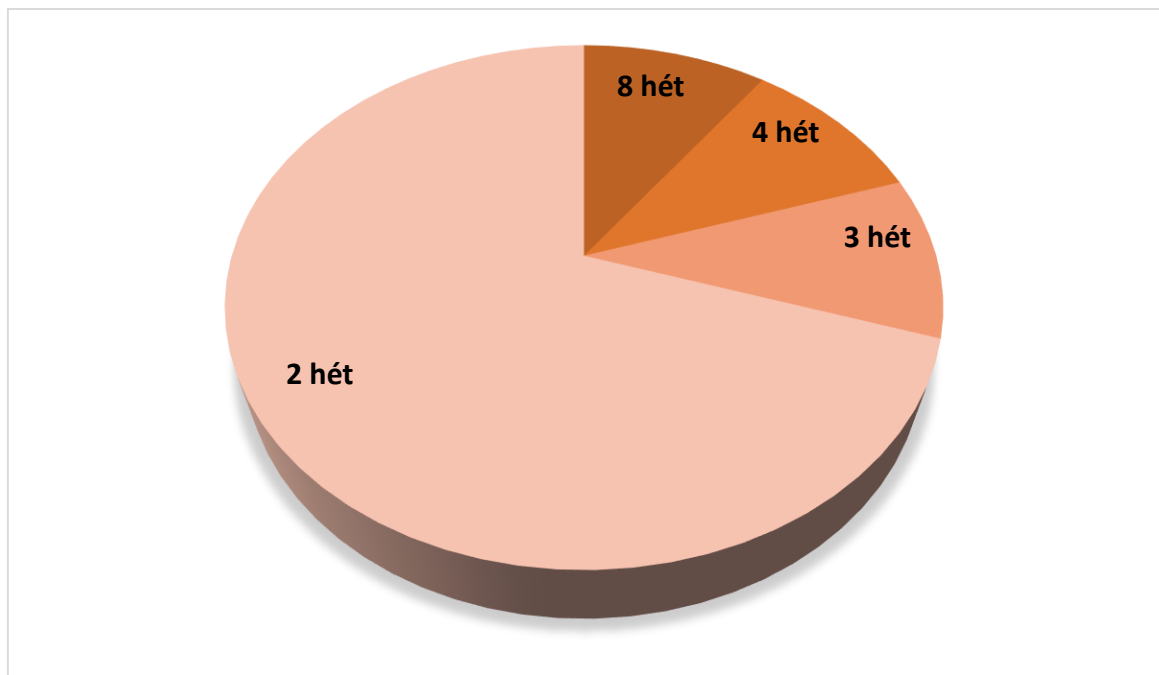
Fontos tisztázni már szerződéskötés előtt, hogy amennyiben szerződészegés történik, milyen következményekkel kell számolnia az örökbefogadónak. A vizsgált szervezetek közül 36 (90%) szerződésében található meg az a kitétel, miszerint ha az új gazda szerződést szeg, tehát nem a leírtaknak megfelelően tartja az állatot, esetleg elhanyagolja, vagy rosszul bánik vele, akkor a szervezet jogában áll rendelkezni az állat sorsa felől, azonnal vissza is veheti az örökbeadott állatot. Egy szervezet - amennyiben rossz tartási körülményeket tapasztal - nem csak azt az egy állatot veszi vissza, amelyről nem megfelelően gondoskodnak, hanem a többi tőlük örökbefogadott tengerimalacot is. A szerződészegés értelmezése szervezetenként eltérhet. Egy szervezet hangsúlyozza szerződésében, hogy a kutya második elvesztése után a szervezet rendelkezik a kutya további sorsáról. Három szervezet kiemeli, hogy amennyiben az ivartalanítási kötelezettség megszegéséből adódóan az örökbeadott állatnak kölykei születnek, úgy nem csak a befogadott állatra, de annak almára is igényt tartanak (14. ábra).

14. ábra: „Szerződészegés (és/vagy rossz tartási körülmények) esetén az örökbeadó visszaveszi az örökbeadott állatot” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

16. Az állat meghatározott próbaidő után kerül az örökbefogadó tulajdonába

A 40 vizsgált szervezet közül 10 meghatározott idejű próbaidőt ír elő, ami alatt kiderülhet, hogy az örökbefogadott állat és az új gazdája milyen köteléket tud kialakítani egymással, együtt tudnak-e élni, illetve az új társállat mennyire tud beilleszkedni az örökbefogadó életébe. Amennyiben a próbaidő alatt az örökbeadó és az örökbefogadó is úgy ítéli meg, hogy a kiválasztott állatnak és az új gazdájának is megfelel az új élethelyzet, úgy véglegessé válik az örökbefogadás. A próbaidő hossza szervezetenként eltérő (15. ábra).

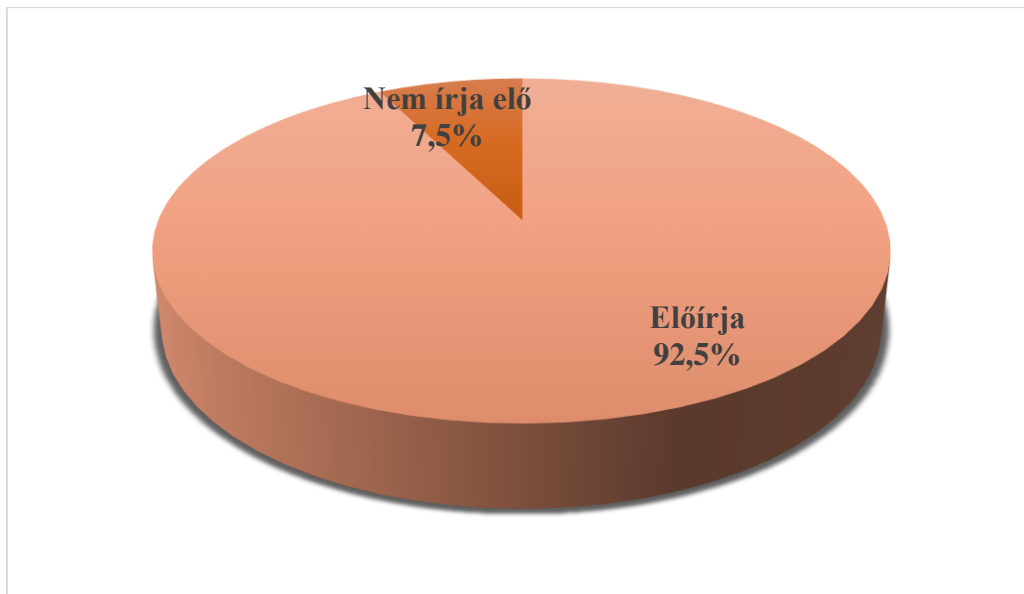

15. ábra: A vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben megtalálható próbaidők hossza, hetekben (N=10)

Két szervezet a próbaidőt az ivartalanítás létrejöttéig határozza meg. Amikor az állat ivartalanítása megtörténik, akkor válik az állat az új gazda tulajdonává.

17. Az Ávtv. szerinti állattartás követelménye

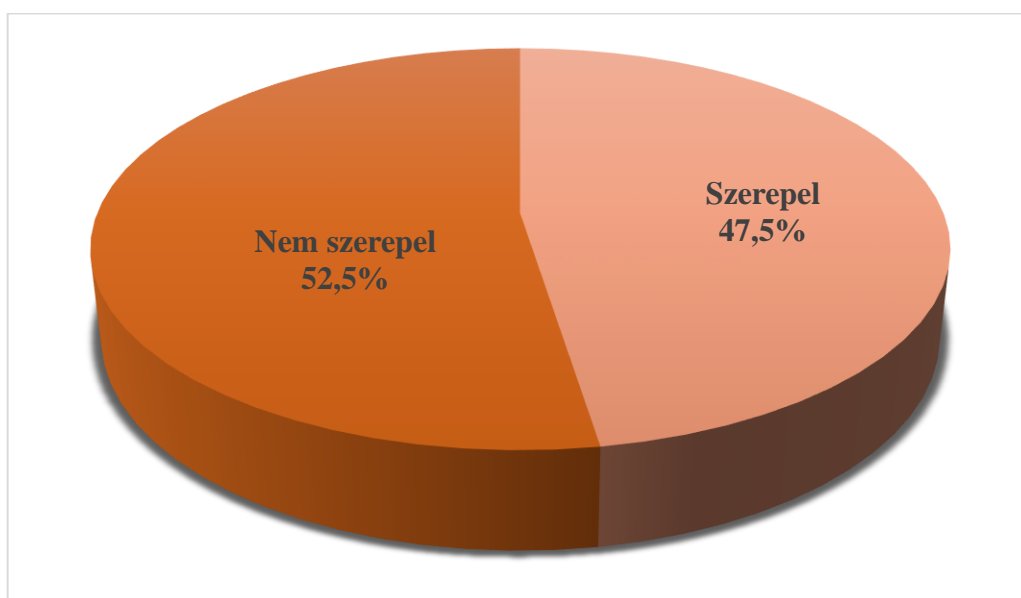
Az Ávtv-ben foglaltak szerinti állattartást összesen 37 szervezet kéri szerződésében is az örökbefogadótól. Természetesen a törvény betartásának kötelezettsége azokra is vonatkozik, akik nem írnak alá erről szóló szerződést (16. ábra).

16. ábra: Az Ávtv. szerinti állattartás követelménye kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

18. Örökbefogadó az állatot saját részére, a szerződésben foglalt lakcímen fogadja örökbe

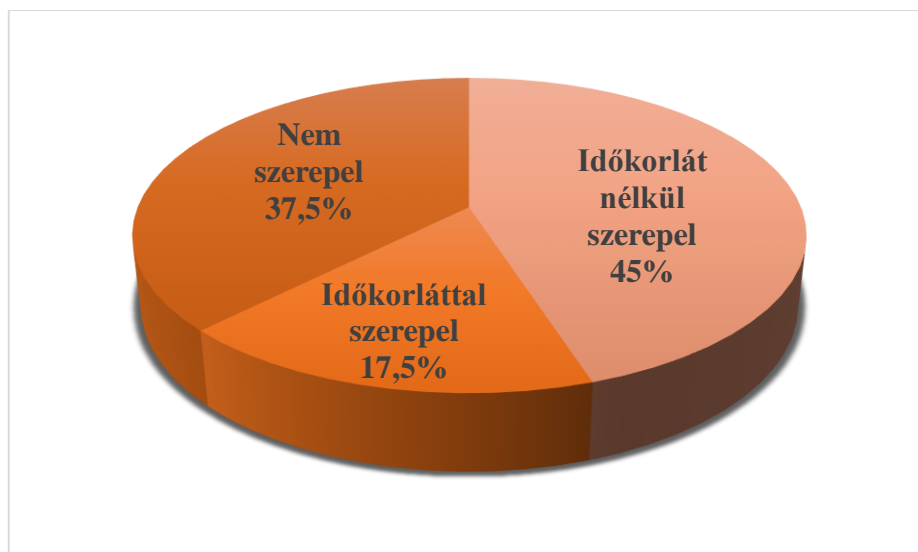
Az örökbefogadás folyamatában fontos, hogy mind az örökbefogadó az állattal, mind pedig az örökbeadó az örökbefogadóval megismerkedjen. A személyes találkozásnál derül ki rengeteg elengedhetetlen információ minden fél számára. Ezért a legtöbb szervezet csak úgy ad örökbe állatot, ha a jelentkezők az örökbefogadóval személyesen is találkoztak, illetve ha az örökbefogadó találkozott leendő kiskedvencével is. Ez a pont 19 szervezet (47,5%) szerződésében szerepel. Tilos ajándékozási céllal állatot örökbefogadni, majd aztán későbbiekben egy új helyre, új gazdának továbbadni (17. ábra).

17. ábra: „Örökbefogadó az állatot saját részére, a szerződésben foglalt lakcímen fogadja örökbe kritérium” előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

19. Kutyát tartósan kikötve tartani tilos

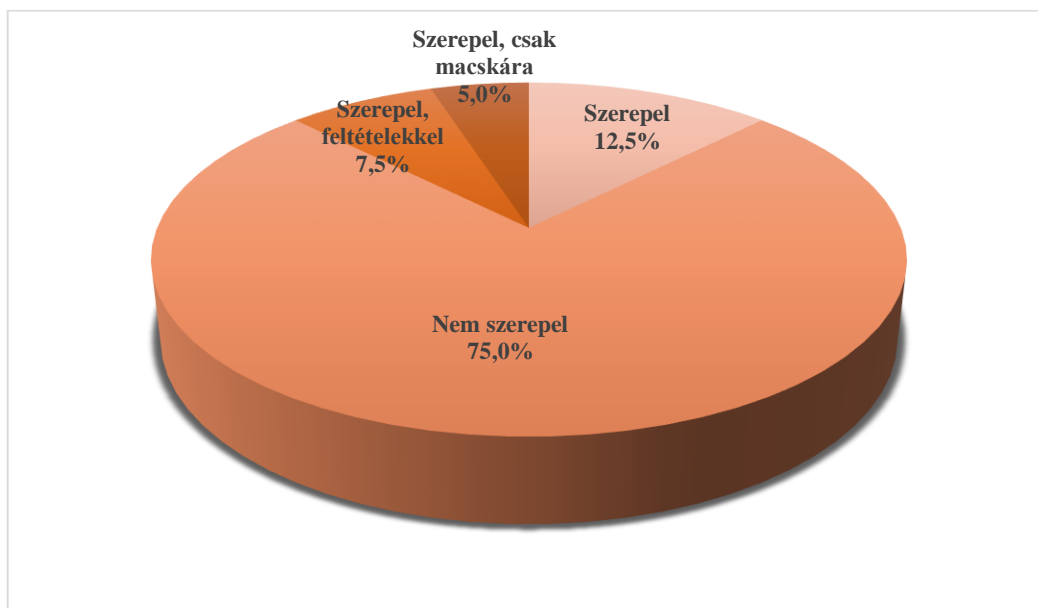
A kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet módosítása értelmében 2016. január 1-jétől tilos ebet tartósan kikötve tartani (41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet 14. §). 25 szervezet (62,5%) szerződésében olvashatjuk a „láncon” tartás tilalmát, közülük 7 elkerülhetetlen vagy szükséges esetben meghatározott maximális időtartamra (1-3 óra/nap) engedi az állat megkötését (18. ábra).

18. ábra: „Kutyát tartósan kikötve tartani tilos” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

20. Az állatot tartósan kennelben nem tarthatja

A tartósan kennelben tartás tilalmát vagy korlátozását 10 szervezet említi meg az örökbefogadási szerződésében. Közülük 5 teljes mértékben tiltja azt, 5 pedig feltételhez köti. Két szervezet hangsúlyozza szerződésében, hogy a tiltás csak macskákra érvényes (19. ábra).

19. ábra: Az „állatot tartósan kennelben nem tarthatja” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

21. Az örökbeadó tájékoztatta az örökbefogadót az állat ismert viselkedési problémáiról

Ezt a pontot csak egy szervezet szerződésében olvashatjuk. A problémás viselkedésű állatok mindig külön odafigyelést, kezelést, elővigyázatosságot igényelnek, ezért fontos, hogy az ilyen jellegű problémákról az új tulajdonos megfelelő tájékoztatást kapjon.

22. Az örökbefogadó vállalja, hogy az ismert viselkedési problémát szakember segítségével kezeli

Ezt a pontot csak egy szervezet szerződésében olvashatjuk. A viselkedésproblémás állatoknak sokszor nem elég a tulajdonostól kapott nevelés, hanem szakember bevonására is szükség van, amelyre az alapítvány az új gazdát kötelezi is.

23. Az örökbeadó tájékoztatta az örökbefogadót az állat ismert betegségeiről

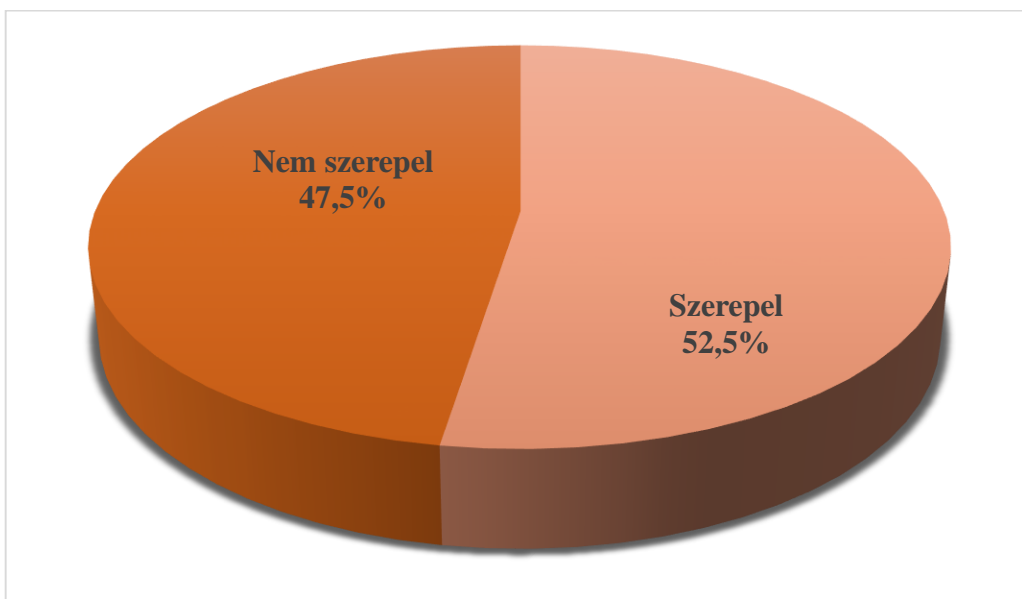
Ezt a pontot csak egy szervezet szerződésében olvashatjuk. A szervezet minden ismert problémáról és betegségről tájékoztatja az örökbefogadót, és ezt a szerződésben rögzíti is.

24. Az örökbefogadó vállalja, hogy az állat ismert betegségeit állatorvossal kezelteti

Ez a pont csak két szervezet szerződésében szerepel. Minden állattartónak kötelessége az állat számára betegség esetén állatorvosi kezelést biztosítani.

25. Az örökbeadó a későbbiekben kialakuló betegségekért felelősséget nem vállal

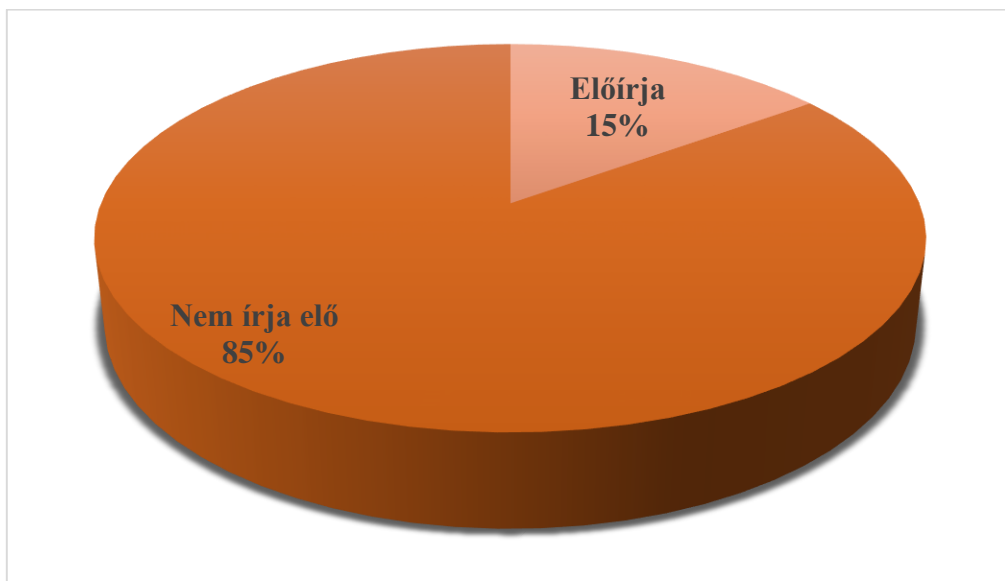
A vizsgált szervezeteknek több, mint a fele (52,5%) fogalmazta meg a szerződésében, hogy örökbeadáskor - tudomásuk szerint, és ha arról másképp nem nyilatkoznak – az állat egészségesen távozik tőlük, és a későbbiekben esetlegesen kialakuló betegségekért felelősséget nem vállalnak (20. ábra).

20. ábra: 25. „Az örökbeadó a későbbiekben kialakuló betegségekért felelősséget nem vállal” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

26. Házon/lakáson belüli tartás kötelezettsége

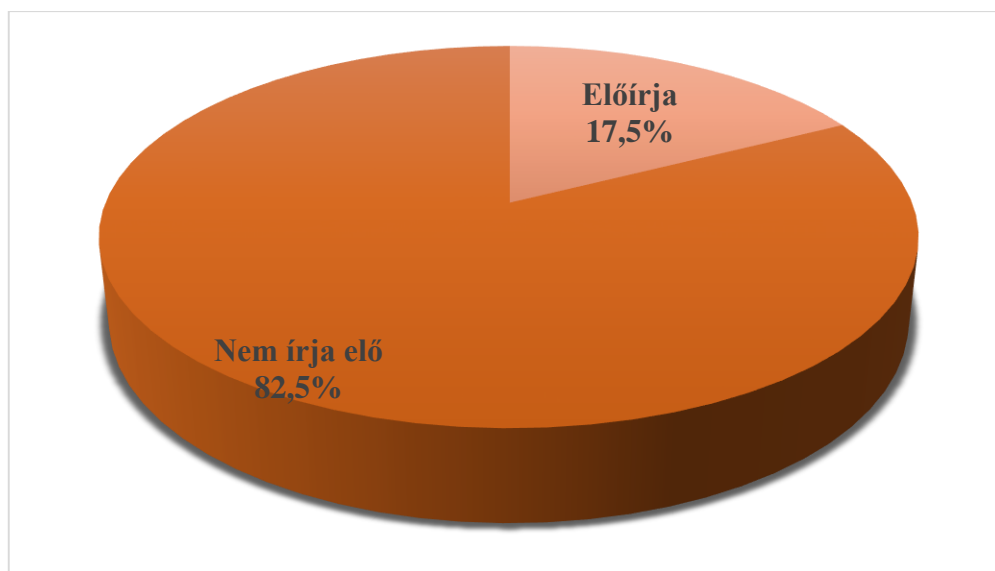
A 40 szervezet közül 6 (15%) kizárólag benti tartás vállalása esetén adja örökbe védenőiket. Közülük egy csak macskák örökbeadására szabja meg ezt a feltételt. Feltehetően azért van erre szükség, mert a benti környezetet biztonságosabbnak ítélik meg, így próbálják megvédeni az örökbeadott állatot a közvetlen környezet - az autók, más állatok és emberek - által okozott lehetséges veszélyforrásoktól (21. ábra).

21. ábra: Házon/lakáson belüli tartás kötelezettsége kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

27. Biztonságos tartási körülmények, kertes ház esetén szökésbiztos kerítés biztosítása

A biztonságos tartási körülményekről való gondoskodás minden állattartó kötelessége. 7 szervezetnek (17,5%) szerepel a szerződésében, hogy ezek biztosítása kötelező, különös tekintettel a szökésbiztos kerítésre (22. ábra).

22. ábra: „Biztonságos tartási körülmények, kertes ház esetén szökésbiztos kerítés biztosítása” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

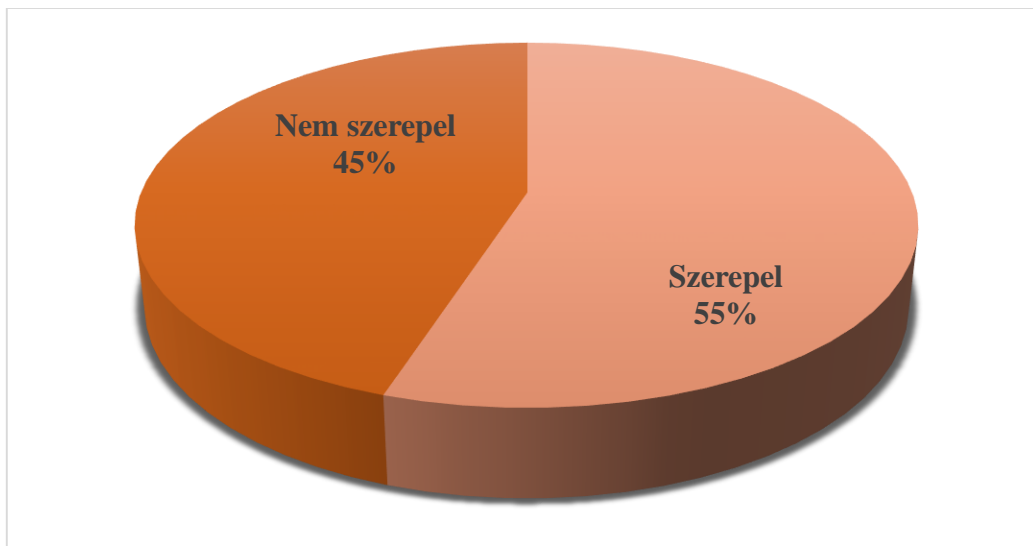
28. 12 óránál hosszabb időre az állat nem hagyható magára

A szervezetek közül 4 szerződésében található olyan kikötés, hogy az állatot lakásban 12 óránál hosszabb időre egyedül hagyni tilos. Két szervezet sem lakásban, sem kertben nem engedi, hogy huzamosabb ideig az állat magára maradjon, két szervezet szerződése szerint pedig kertben maximum 24 óra a megengedett időtartam.

29. Rendszeres féreghajtás

Ezt a kritériumot a szervezetek közül 22 (55%) tüntette fel a szerződésben. egy alapítvány konkrét terméket határoz meg, amellyel a kutyát az örökbefogadónak kezelnie kell.

A kutyák évenkénti féreghajtásának szabályait a zoonózisok elleni védekezés állat-egészségügyi feladatairól szóló 81/2002. (IX. 4.) FVM rendelet határozza meg. E rendelet értelmében a kutyákat az évente esedékes veszettségoltás alkalmával széles spektrumú féreghajtó szerrel is kezelni kell. A jogszabályban előírt kötelező féreghajtó kezeléson kívül állatorvosi szempontból is fontos, hogy a kutyát és macskát legalább negyedévente kezeljük féregellenes szerrel, és ha parazitás fertőzöttség áll fenn, akkor a környezetet is (padozatot, kutyaházat, fekhelyeket) napi rendszerességgel fertőtleníteni szükséges (23. ábra).

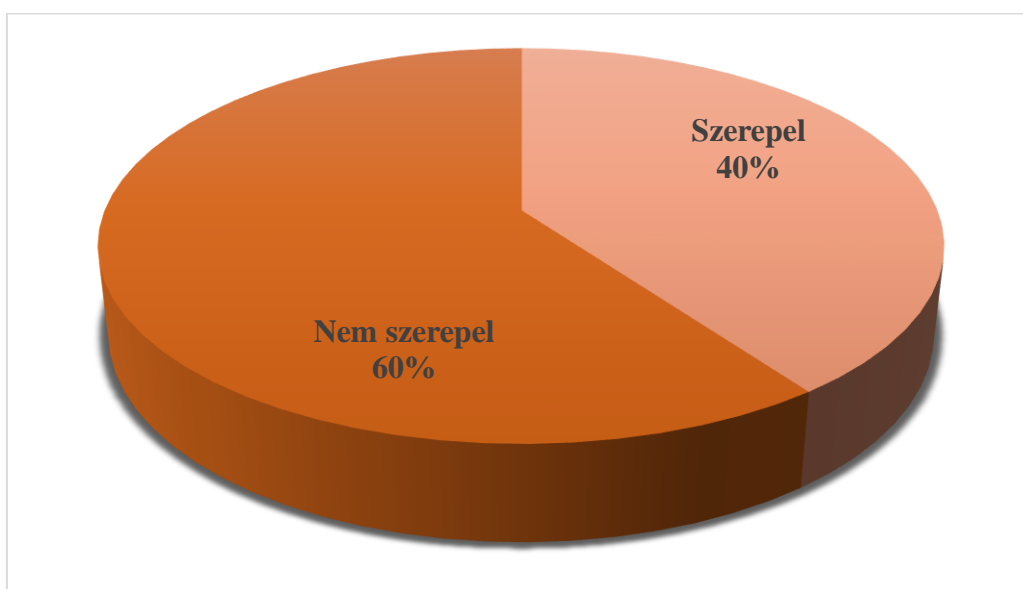

23. ábra: Rendszeres féreghajtás kötelezettségének előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

30. Külső élősködők elleni védelem

Ezt a feltételt az előzőnél kevesebb, csak 16 szervezet kérte a szerződésben. Ezek közül két egyesület nem kötelez egész éves védelemre, csupán kéri a gazdát a külső paraziták elleni védekezésre. Egy szervezet ennél a pontnál is meghatározza azt a konkrét készítményt, amelyet az örökbefogadónak alkalmaznia kell.

Állatorvosi szempontból az ektoparaziták elleni védelem legalább olyan fontos, mint a belső élősködők elleni rendszeres féregajtás. A különböző külső élősködők, a kullancsok, bolhák, szúnyogok, legyek, atkák súlyos betegségeket terjesztenek, amelyek közül több az állat halálát is okozhatja, amennyiben az nem részesül időben szakszerű állatorvosi ellátásban (24. ábra).

24. ábra: Külső élősködők elleni védelem előírása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

31. Az örökbefogadó az állaton eutanáziát nem hajthat végre, kivéve az örökbeadó és a vele együttműködő állatorvos beleegyezésével

Ezt a pontot mindössze két egyesület szerződésében olvashatjuk. Amennyiben egy kutya a gazdája és a gazdával együttműködő állatorvos szerint gyógyíthatatlan betegségben szenved, és az egyetlen humánus megoldás az eutanázia lehetősége, abban az esetben a beavatkozás előtt fel kell vennie a kapcsolatot az örökbeadó szervezet képviselőjével, és a

szervezet szerződött állatorvosának szakvéleményét és ki kell kérni. Az eutanázia csak ezek megtörténte után következhet be.

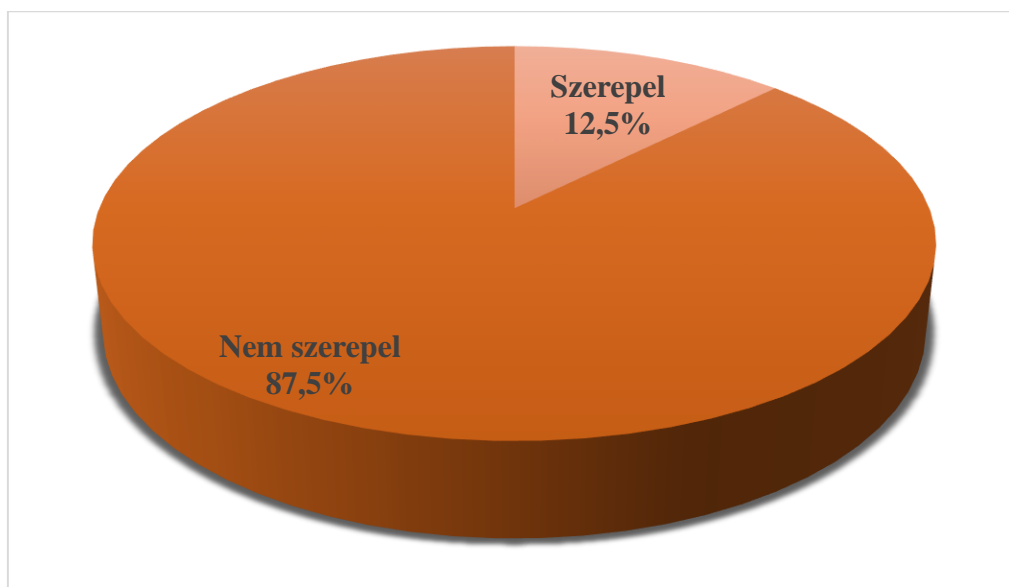
32. Az örökbefogadó kötelezettséget vállal, hogy az állatról rendszeresen képes beszámolót küld az örökbeadónak

Az örökbeadott sorsának követése minden állatvédő szervezet számára fontos. A 40 szervezet közül 10 az örökbefogadási szerződésében is rögzítette, hogy meghatározott időközönként az örökbefogadó köteles fényképes beszámolót küldeni a szervezetnek a kutya élete végéig.

A beszámolók küldésének gyakorisága szervezetenként eltérő, van aki évente egyszer, van aki minden hónapban kéri azt.

33. Az örökbefogadó kijelenti, hogy a szerződésben foglalt címén joga van tartózkodni és állatot tartani

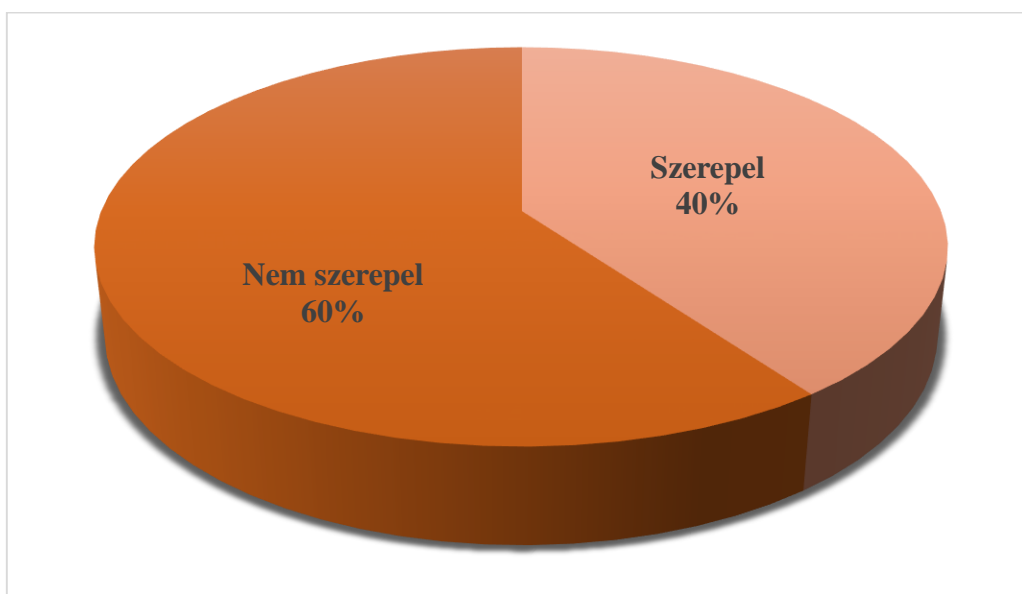
Ezt a kritériumot 5 örökbefogadási szerződésben találjuk meg. Egy szervezetnél ennek a feltételnek a bizonyításához igazolás is szükséges, egy erről szóló nyilatkozattal. Ez a feltétel az albérletben élő örökbefogadók miatt kerül bele a szerződésekbe, hiszen ebben az esetben a tulajdonos hozzájárulása is szükséges az állat tartásához (25. ábra).

25. ábra: „Az örökbefogadó kijelenti, hogy a szerződésben foglalt címén joga van tartózkodni és állatot tartani” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

34. Az állat visszaadásakor az örökbefogadó köteles az állat tartásáról mindaddig gondoskodni, amíg az örökbeadó az átvételre nem képes

Ezt a feltételt 16 szervezet (40%) örökbefogadási szerződésében találjuk meg. A szervezetek döntő többsége tiltja az örökbeadott állat továbbadását, illetve tovább ajándékozását, így amennyiben a befogadott állatot tulajdonosa nem tudja, vagy nem akarja tovább tartani, úgy az örökbeadó szervezettel kell felvennie a kapcsolatot. Mivel a szervezetek általában teljes kapacitással működnek, így időbe telhet, míg az állat vissza tud kerülni hozzájuk, ezért kötik ki azt is, hogy amíg az átvételre nincs lehetőség, addig az örökbefogadó kötelező jelleggel gondoskodik az állatról, akár panzióban, akár a saját otthonában (26. ábra).

26. ábra: „Az állat visszaadásakor az örökbefogadó köteles az állat tartásáról mindaddig gondoskodni, amíg az örökbeadó az átvételre nem képes” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

35. Az örökbefogadó az örökbeadó állatorvosi költségeit (oltások, microchip, ivartalanítás) megtéríti

A költségek megtérítését a szervezeteknek mindössze 6 szervezet (15%) kéri az örökbefogadótól. Ilyen esetekben a szervezet az adományként befizetett összeget a későbbi működéséhez, és a többi gondozásban élő állat költségeinek fedezésére használja fel.

36. Örökbefogadó kötelezettséget vállal, hogy az állat microchipjéhez tartozó adatait változás esetén aktualizálja

Az ehhez a feltételhez kapcsolódó jogszabályi előírások szerint a transzponderrel megjelölt eb tulajdonosának, tartási helyének megváltozása, vagy az állat elpusztulása esetén az eb tartója az adatváltozást 8 napon belül köteles a magánállatorvossal az adatbázisban regisztráltatni (41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet 17/B. §). Ezt a feltételt 6 szervezet (15%) örökbefogadási szerződésében olvashatjuk. Az állat microchip számánál szerepelnek – többek között – a tulajdonos adatai, elérhetőségei. Ezeknek az adatoknak az aktualizálása létfontosságú, mert ha az elérhetőségekben történő változások nem kerülnek átvezetésre a petvetdata rendszerben, akkor az állat elvesztésekor nem tudják felvenni a gazdával a kapcsolatot. Egy szervezet a változások átvezetésére egy 24 órás határidőt is megszab.

37. Az örökbeadó az állat örökbefogadást követő egy héten belüli megbetegedése esetén kezelést biztosít az örökbeadás helyszínén

Ezt a pontot csak egy szervezet szerződésében találtuk meg. Örökbeadó vállalja, hogy saját szerződött állatorvosával a tőlük örökbefogadott állatokon az örökbefogadás utáni egy héten belül bekövetkezett egészségügyi gondokat kezelteti.

38. Az örökbeadó tájékoztatja az örökbefogadót, hogy a felelős állattartás szabályainak súlyos megszegése esetén hivatalos eljárást kezdeményez ellene

Ez a kitétel 8 szervezet (20%) szerződésében szerepel. Amennyiben valaki állatkínzást, vagy az állat elhanyagolását észleli, úgy állampolgári kötelessége a megfelelő helyen jelezni ezt a hatáskörrel rendelkező szerveknek. Természetesen, ha az örökbeadott állat egykori gondozói észlelnék hasonlót, úgy ők sem fognak másképp eljárni.

39. Az állattartás körülményeinek megjelölése (kinti, benti, kinti-benti)

A vizsgált szervezetek közül 8 (20%) a szerződésében aláhúzással jelölhető módszerrel szabja meg az állat tartási módját. A lehetőségek között a csak kinti, csak benti, illetve a kinti-benti tartás szerepel. Ezt minden állatnál egyénre szabottan jelölik meg a szerződés kitöltésekor.

40. Az örökbeadó tájékoztatja az örökbefogadót az állat folyamatban lévő kezeléseiről, táplálásáról, viselkedéséről, szokásairól stb.

4 szervezet (10%) is megemlíti ezt a szerződésében, jelezvén, hogy ők minden szükséges információt az örökbefogadó rendelkezésére bocsátottak.

41. Az örökbeadó nem vállal felelősséget az állat által másoknak vagy másokban okozott károkért

Ezt a pontot 5 szervezet (12%) szerződésében olvashatjuk. A szervezetek nem vállalnak felelősséget az állat cselekedeteiért az állattartó személyének megváltozása után, ami megfelel a polgári jogi kárfelelősség szabályainak is, hiszen az állat károkozásáért az állattartó (vagyis a tulajdonos, vagy aki az állatállományt gondozza, felügyeli) felel.

42. Az örökbeadó az állatot meghatározott időn belül visszaveszi költségtérítés nélkül

Ez a pont összefüggésben áll a 34. ponttal. Két szervezet meghatározott időn (30 nap) belül vállalja az állat visszafogadását, amennyiben az örökbefogadó nem tud, vagy nem akar róla tovább gondoskodni.

43. Az örökbefogadó kötelezettséget vállal, hogy az állat egyedi igényeit kielégíti (pl. séta, futás, mászás), az állatot a fizikai vagy mentális képességeit meghaladó erőkifejtésre, gyakorlatra nem kényszeríti

Ezt a feltételt összesen 3 (7,5%) szervezet szerződésében olvashatjuk. Minden állatnak különböző igényei és képességei vannak, amelyeket az állattartónak figyelembe kell venni.

44. Az örökbefogadó kötelezettséget vállal a napi etetésre (egészséges és elégséges étellel), itatásra, alvóhely biztosítására (téli meleg, nyári hűvös búvóhely)

Ezt a feltételt 6 szervezet (15%) fogalmazza bele az örökbefogadási szerződésébe. Ezek a feltételek az állatvédelmi törvényben is szerepelnek, így természetesen azokra az állattartókra is vonatkoznak, akik nem írtak alá külön szerződést erre vonatkozóan.

45. Minőségi táplálék biztosítása (min. 40% protein tartalom)

Ez a feltétel csak egy örökbefogadási szerződésében szerepel.

46. Az örökbefogadó az állatnak szándékos testi-lelki sérülést nem okoz, megóvja minden veszélytől (szomszédok, forgalom, vadászok, kullancsok stb.)

Ezt a feltételt összesen 3 (7,5%) szervezet szerződésében olvashatjuk. Az imént leírtak is szerepelnek az állatvédelmi törvényben, így betartásuk minden állattartó számára kötelező.

47. Az örökbefogadó az állaton eutanáziát csak akkor hajthat végre, ha azt az állatorvos indokoltnak látja, és erről állatorvosi jegyzőkönyv készül

Ezt a feltételt 4 szervezet örökbefogadási szerződésében találtuk meg, melyek közül kettő kéri is az eutanáziáról készült jegyzőkönyv másolatának bemutatását. Az Ávtv. szerint az állat életét elfogadható ok vagy körülmény nélkül kioltani nem szabad, eszerint állatorvos csak indokolt esetben végzi el az állat végleges elaltatását (Ávtv. 11. §).

48. Az örökbefogadó az állatot nem bocsátja állatkísérletre

Ezt a feltételt egyetlen alapítvány tüntette fel a szerződésben.

49. Az örökbefogadó az állatot nem használja fel kutyaviadaloakra

Ez a feltétel egy szervezet szerződésében szerepel. Az Ávtv-ben az állatviadallokkal kapcsolatos összes tevékenység tiltva van, illetve a Btk-ban is találunk hasonló rendelkezéseket, így ez mindenki számára szigorúan tilos (Ávtv. 6., 7. §, Btk. 247. §)

50. Az örökbefogadó az állatot bilétával (azon érvényes telefonszámmal és/vagy címmel, és/vagy névvel) ellátni köteles

Ezt a feltételt 7 szervezet (17,5%) írta bele az örökbefogadási szerződésébe. Bár kutyák számára a microchippel történő megjelölés kötelező, még a chipes állatoknál is nagy segítséget jelent, ha a nyakörvükön szerepel az állat gazdájának elérhetősége. Így az adott

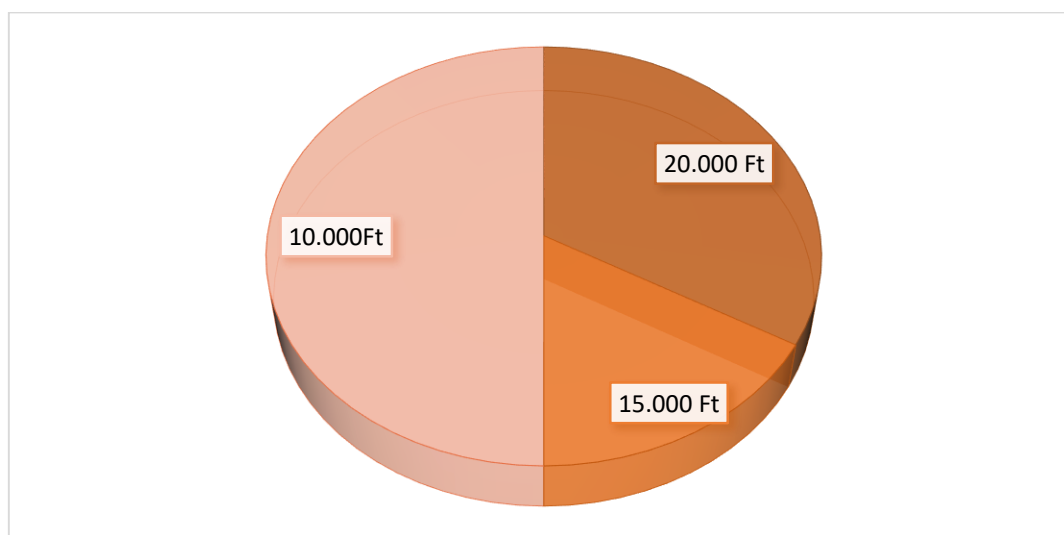
állat megtalálása esetén nem szükséges microchip leolvasóval rendelkező helyet keresni, hanem bárki rögtön fel tudja venni a kapcsolatot az állat tulajdonosával.

51. Az örökbefogadó köteles folytatni az örökbeadó által meghatározott állatorvosi kezelést és élelmezést

Ezt a feltételt a egy szervezet szerepelteti a szerződésében. Eszerint az állat folyamatban lévő állatorvosi kezeléseit folytatni kell, valamint a szervezet szabja meg az állat jövőbeni táplálását is.

52. Az örökbefogadó egyszeri adomány felajánlásával járul hozzá az örökbeadó további működéséhez

A vizsgált szervezetek közül 6 szervezet a szerződésében meghatározott összegű adomány megfizetésére kéri az örökbefogadót, további két szervezetnél pedig az örökbefogadó határozza meg az adomány mértékét. Az ebből befolyt összeget teljes mértékben az alapítvány további működésére és a többi gondozásban élő állat költségeinek fedezésére használják fel (27. ábra).

27. ábra: Az örökbeadó által kért adomány mértéke a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=6)

53. Az állat legalább 4 hónapos koráig egyedül udvaron felügyelet nélkül nem hagyható, távollét esetében a házban biztonságos helyre kell zárni

Ez a feltétel egy szervezet szerződésében szerepel.

54. Nagyobb költségekkel járó betegség vagy sérülés esetén az örökbeadó segítséget nyújthat

Ezt a pontot két szervezet tünteti fel az örökbeadási szerződésben. Amennyiben az állat egy nagyobb összegű állatorvosi kezelésre szorul, és a szervezet biztosítani tudja azt, úgy segítséget nyújtanak kölcsön formájában az örökbefogadónak a beavatkozás elvégzésére.

55. Évente egyszeri vérvételi ellenőrzés kötelezettsége

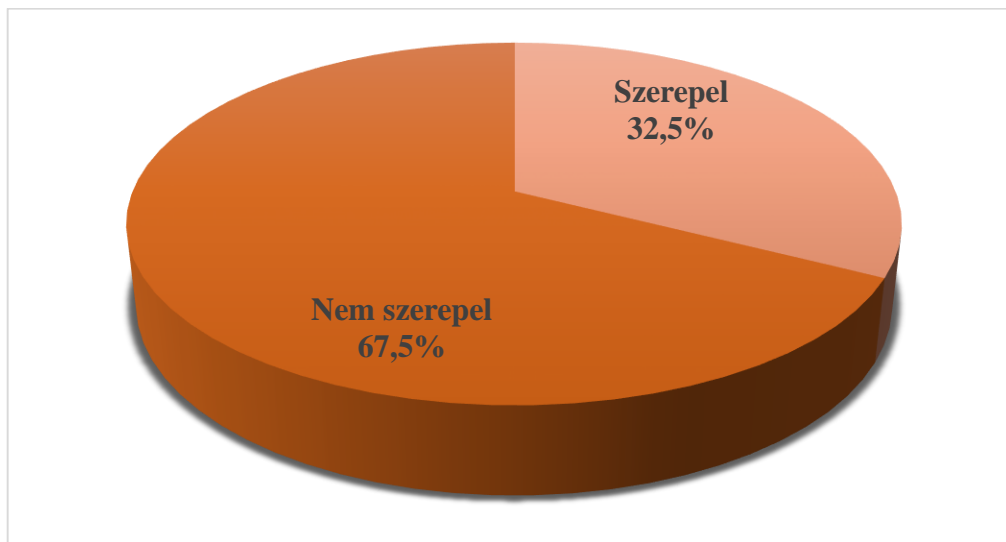
Ezt a kritériumot egy szervezet szerepelteti a szerződésben. Állatorvosi szempontból az évenkénti vérvételi ellenőrzés a kor előrehaladtával egyre inkább javasolt, mert így időben kiszűrhetők az esetlegesen lappangó, kezdődő betegségek.

56. Kutyát felügyelet nélkül közterületen hagyni, kikötni tilos

Ezt a feltételt egy szervezet szerződésében olvashatjuk. Az állatok közterületen történő kikötése balesetek forrása is lehet, valamint sajnos napjainkban is gyakori a kutyák eltulajdonítása, ezért felügyelet nélkül hagyni, kikötni egyáltalán nem javasolt az állatot.

57. Megfelelő mozgástér biztosítása

Ezt a feltételt 13 szervezet örökbefogadási szerződésében találjuk meg. Egy szervezet kennelben vagy lakásban tartás esetén minimum napi 3x1 óra szabad mozgás biztosítását kéri (28. ábra).

28. ábra: „Megfelelő mozgástér biztosítása” kritérium előfordulása a vizsgált szervezetek örökbeadási szerződéseiben (N=40)

58. Az örökbefogadó a kutyát közterületre csak pórázon engedheti

Ezt a feltételt egyetlen egyesület szabja meg a szerződésben. A jogszabályok szerint kutyát lakott terület közterületén (a futtatásra kijelölt területek kivételével) csak pórázon lehet vezetni. Ezt a jogszabályt is köteles betartani minden kutya tulajdonosa, az aláírt szerződéstől függetlenül (41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet 17. §).

59. Minimum évenkénti állatorvosi vizsgálat, amelynek az eredményét az örökbeadó részére el kell küldeni

Egy egyesület szerződésében szerepel ez a kritérium. A szervezet honlapján feltüntetett állatorvosoknál évente minimum egy kivizsgálást kötelező az örökbefogadott állat számára.

60. Az örökbefogadó vállalja, hogy az Egyesület honlapján lévő állatorvosok valamelyikéhez fordul

Egy egyesület szerződésében szerepel ez a kritérium. A szervezet azon egzotikus szakállatorvosok neveit tünteti fel honlapján, akikkel az örökbefogadók majd kezelhetik az örökbefogadott kisállatot. Bármely más állatorvossal való kezelést szigorúan tiltanak a szerződésben.

61. Örökbefogadó kijelenti, hogy elmúlt 18 éves

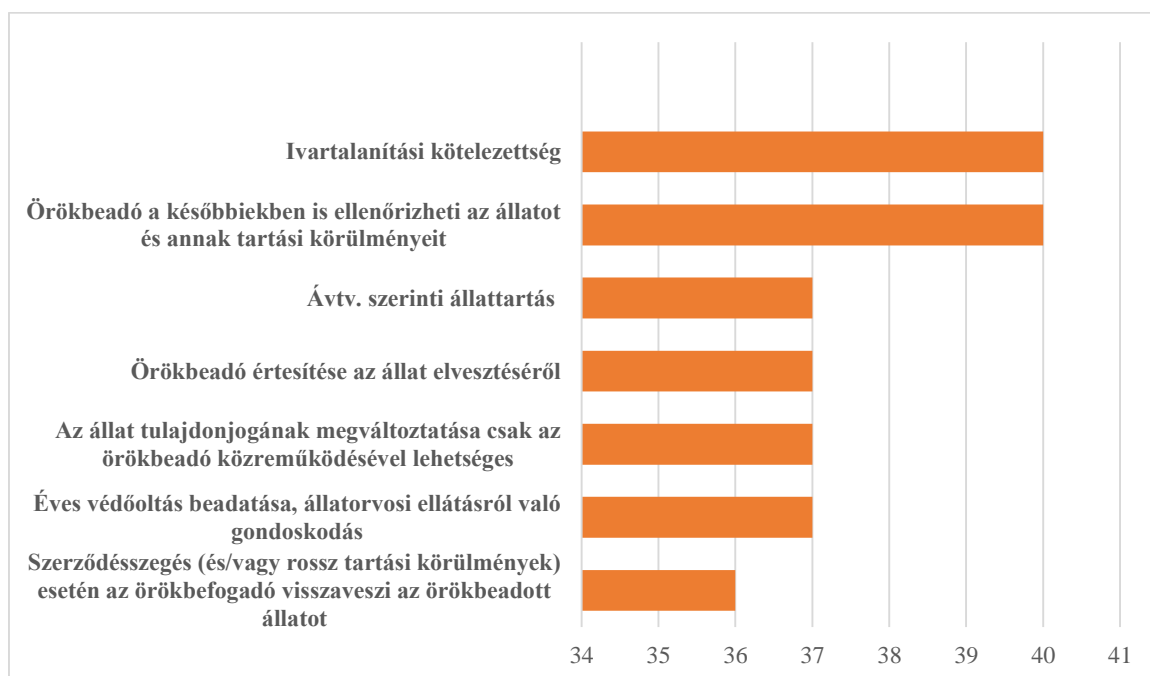
Ezt a pontot 3 szervezet (7,5%) írta bele a szerződésébe. Szerződést csak 18. életévét betöltött személy írhat alá.

62. Örökbefogadó az állatot nem altathatja el

Egy szervezet szerződésében szerepel ez a pont, aminek értelmében az állaton eutanáziát nem végezhetnek.

Az örökbefogadási feltételek közül a legtöbb szervezetnél feltüntetett kritériumok:

1. 40 szervezet szerződésében szerepel: ivartalanítási kötelezettség, az örökbeadó a későbbiekben is ellenőrizheti az állatot és annak tartási körülményeit
2. 37 szervezet szerződésében szerepel: éves védőoltás beadatása, állatorvosi ellátásról való gondoskodás; az állat tulajdonjogának megváltoztatása csak az örökbeadó közreműködésével lehetséges; az örökbeadó kötelező értesítése az állat elvesztéséről; Ávtv. szerinti állattartás
3. 36 szervezet szerződésében szerepel: szerződésszegés (és/vagy rossz tartási körülmények) esetén az örökbefogadó visszaveszi az örökbeadott állatot (29. ábra).

29. ábra: Az örökbefogadási feltételek közül a legtöbb szervezetnél feltüntetett kritériumok (N=40)

A kutatás eredményeinek szemléltetésére összefoglaló táblázat készült (Táblázat 1.)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40						
Életen át tartó gondoskodás			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X					
Éves védőoltás beadatása, állatorvosi ellátásról való gondoskodás	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				
Meghatározott időn belül az állat mikrochipjének Örökbefogadó nevére íratása					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
Az új tulajdonos örökbeadót az állat mikrochipjénél másodlagos értesítő felként hagyja meg																																														
Az állatot továbbadni, tovább ajándékozni, utcára, menhelyre adni tilos, tulajdonjogának megváltoztatása csak az örökbeadó közreműködésével lehetséges																																														
Örökbeadó értesítése az állat elvesztéséről	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Örökbeadó értesítése az állat tartási módjában bekövetkezett változásról és/vagy balesetről és/vagy betegségről			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Örökbeadó értesítése az örökbefogadó elérhetőségének személyes adatának megváltozásáról	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Örökbeadó értesítése az örökbefogadott állat haláláról	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

1., Oltási program folytatása, arról igazolás küldése Örökbeadó számára. 2., Kölyökkori oltási program folytatása is. 3., Félévente, Örökbeadó által meghatározott vakcinával, egzotikus kislátgyógyász szakállatorvsnál. 4., Kölyökkori oltási program folytatása is. 5., Kölyökkori oltási program folytatása is. 6.,14 nap 7., 30 nap 8., Örökbeadó átírja a tulajdonos adatait. 9.,30 nap 10., 14 nap 11., 8 munkanap 12., 14 nap 13., Örökbeadó 14 napon belül átírja az új tulajdonos adatait, ha a kutya ivartalan 14., Örökbeadó átírja a tulajdonos adatait 15. 21 nap 16., Örökbeadó átírja a tulajdonos adatait 17., 30 nap 18., 3 nap 19., Örökbefogadó nem is hirdeti, nem is reklámozhatja az állatot. 20., Indokolt esetben Örökbefogadó köteles az állat tetemét Örökbeadónak átadni, és az esetleges igazságszügyi boncolás költségei az Örökbefogadót terhelik.

A kutatás eredménye továbbá egy kutya-macska örökbeadása esetén javasolt szerződés minta létrehozása: A szerződés minta – megfelelő átalakításokkal – támpontot szolgáltathat más állatfaj örökbeadásához is.

ÖRÖKBEOFOGADÁSI SZERZŐDÉS

mely létrejött a (állatvédő szervezet neve)

cím:

telefonszám:

e-mail:

honlap:

adószáma:

számlaszáma:

(továbbiakban: Örökbeadó), képviselője:

és az Örökbefogadó között

Örökbefogadó neve

születési hely és idő:

anyja neve:

személyi igazolvány szám:

cím:

állat tartásának címe:

telefonszám

e-mail:

az alábbi feltételekkel:

1. Az Örökbeadó a mai napon átadja az alábbi leírású és tulajdonságú állatot (továbbiakban: Állat) az Örökbefogadó részére:

Név:

Faj:

Fajta:

Életkor:

Ivaros/ivartalan

Hím/nőstény

Származás:

Szín, küllem:

Mikrochip száma (ha van):

Oltási könyv kiadva: igen/nem

Tartással, viselkedéssel kapcsolatos egyéb megjegyzések, tanácsok:

.....
.....
.....
.....

2. Örökbefogadó kijelenti, hogy **az Állatot saját részre társállatként fogadja örökbe és a fent megadott laccímen fogja tartani**, továbbá igazolja, hogy laccímén jogosult állatot tartani.
3. Örökbefogadó vállalja, hogy **az Állat feletti tulajdonjogot más személy vagy szervezet részére át nem adja** (sem ingyen, sem ellenszolgáltatásért), az Állatot nem üzi el, nem teszi ki. Ha az Örökbefogadó bármely ok miatt az Állatot nem tudja tovább tartani, ellenszolgáltatás nélkül, előzetesen egyeztetett időpontban visszajuttatja az Örökbeadóhoz. Az Örökbeadó általi visszavételig az Örökbefogadó köteles gondoskodni az Állatról.
4. **Örökbefogadó köteles a jó gazda gondosságával ellátni az Állatot annak élete végéig**, mindenkor biztosítva a fajának, fajtájának, nemének, életkorának és egészségi állapotának megfelelő körülményeket.
5. Az Örökbefogadó kijelenti, hogy megismerte és betartja az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény előírásait, valamint ismeri és betartja az Állat fajának megfelelő egyéb hatályos jogszabályi rendelkezéseket, minimális tartási követelményeket.
6. Az Örökbeadó átadja az Örökbefogadónak az Állat oltási könyvét. Az **Örökbefogadó eleget tesz minden jogszabályban előírt oltási kötelezettségének**, gondoskodik a külső és belső paraziták elleni védelemről. Betegség vagy sérülés esetén gondoskodik a lehető legrövidebb időn belüli állatorvosi ellátásról.
7. Az Örökbeadó vállalja, hogy **legjobb tudomása szerint tájékoztatta az Örökbefogadót az Állat esetleges egészségi- és viselkedésproblémáiról**. Az Örökbeadó a Ptk. általános szabályai szerint szavatossággal tartozik az állat olyan rejtett hibájáért (például betegségéért, sérüléséért), amely hiba, illetve amely hibának oka már az örökbefogadáskor megvolt. Nem tartozik szavatossággal az Örökbeadó az olyan hibáért,

amelyet az Örökbefogadó ismert vagy ismernie kellett, illetve nem felel az olyan hibákért sem, amelyre az Örökbefogadónak az állat tulajdonságai (pl. kora, fajtája) alapján számítani kellett. Az Állat átvételét követően kialakuló betegségekért, sérülésekért az Örökbeadót felelősség nem terheli.

8. Az Örökbefogadó tudomásul veszi, hogy amennyiben az Állat talált, eredeti tulajdonosa a jogszabályok által előírt időn belül visszaigényelheti a költségek megtérítése mellett.
9. Amennyiben az Állat birtokba vételkor nem ivartalan, az **Örökbefogadó köteles ivartalaníttatni az Állatot**, kivéve, ha ez állategészségügyi okokból, állatorvosi szakvélemény alapján kifejezetten ellenjavallt. Az ivartalanításra felnőtt állat esetében az átvételt követő egy hónapon belül, kölyök esetében az állatorvos által javasolt legkorábbi időpontban kerül sor. Ameddig az Állat nincsen ivartalanítva, az Örökbefogadó köteles megakadályozni az Állat szaporodását. Az ivartalanítás megtörténtéről az Örökbefogadó köteles haladéktalanul tájékoztatni az Örökbeadót, és igazolni azt.
10. Kutya és kinti-benti tartású macska esetében az **Örökbefogadó köteles látható azonosító eszközökkel (nyakörv, fémbiléta/fémhenger) is ellátni az Állatot**. A bilétán vagy a fémhengerben elhelyezett papírcédulán az Örökbefogadó köteles feltüntetni nevét és elérhetőségét. Amennyiben Örökbefogadó elérhetősége, adatai változnak, ezeket a változásokat átvezeti az Állat látható azonosító eszközein, valamint állatorvosát is értesíti, hogy a microchiphez regisztrált adatokat változtassa meg. Az Örökbefogadó elérhetőségei megváltozásáról (telefonszám, e-mail, lakcím) az Örökbeadót is értesíteni köteles.
11. Örökbefogadó 24 órán belül köteles **értesíteni az Örökbeadót** az Állat elvesztése, szökése esetén, illetve akkor, ha az Állatot baleset éri, súlyosan megbetegszik vagy elpusztul.
12. Az **Örökbeadó az Állat átadásának napjától számított 4 hétig fenntartja az Állat tulajdonjogát**. E határidő lejártáig mind az Örökbeadó, mind az Örökbefogadó indoklás nélkül visszaléphet az örökbefogadástól. Ellenkező esetben a határidő elteltével megtörténik a tulajdonátruházás, amelyet – állatorvos közreműködésével – a microchiphez tartozó online rendszerben (PetVetData) is át kell vezetni.
13. Az **Örökbefogadó vállalja, hogy rendszeres tájékoztatást ad az Örökbeadónak az Állat állapotáról**. Az Örökbefogadónak történő átadás napjától számított 4 héten keresztül heti rendszerességgel tájékoztatja az Örökbefogadó az Örökbeadót írásban vagy szóban, ezt követően évente egyszer küld fényképes beszámolót az Örökbeadónak.
14. Amennyiben az Örökbefogadó bizonyítottan és súlyosan megszegi e szerződés vagy az állatvédelmi jogszabályok rendelkezéseit, akkor az **Örökbeadó – ellenszolgáltatás nélkül – visszaveheti az Állatot**, indokolt esetben hivatalos eljárást is indít.
15. Az **Örökbefogadó és az Örökbeadó az Örökbefogadási Szerződést elolvasta, megértette és magára nézve kötelezőnek fogadja el**. Büntetőjogi felelősségük tudatában kijelentik, hogy a fent megadott személyi adatok a valóságnak megfelelnek. Jelen szerződésben nem szabályozott egyéb kérdésekben a hatályos Polgári Törvénykönyvben

foglaltak az irányadóak. Az Örökbefogadó hozzájárul a fenti célokból adatai Örökbeadó általi nyilvántartásához.

16. Örökbefogadó az állatot **ellenérték nélkül** / Ft. önkéntes hozzájárulás megfizetése után veszi át az Örökbeadótól.

Jelen szerződés négy (4) egymással szó szerint megegyező példányban készült, amelyeket szerződő felek, mint akaratukkal mindenben megegyezőt, a jelenlévő két tanú előtt jóváhagyólag aláírtak.:

Kelt:

Tanúk:

Név:

Aláírás:

Lakcím:

Örökbeadó:

.....

Örökbefogadó:

.....

Név:

Aláírás:

Lakcím:

Következtetések

A magyarországi állatvédő szervezetek örökbefogadási szerződéseiben szereplő feltételek igen változatosak, nincsen olyan egységes formula, szerződésminta, amelyet széles körben alkalmaznának. Amikor egy leendő örökbefogadó felkeresi az állatvédő szervezetet, gyakran nem tudja, mire számíthat. Egy megfelelő örökbefogadási szerződésnek kényes egyensúlyt kell megvalósítania: egyrészt alkalmasnak kell lennie arra, hogy megvédje az állatot és biztosítsa hosszabb távon annak jóllétét, másrészt nem lehet olyan szigorú, amely még a potenciális gondos gazdákat is elrettenti. A nagyszámú kóborállat-állomány magyarországi jelenléte, a túltelített menhelyek és teltházás ebrendészeti telepek mellett szóló érvek, hogy minden olyan leendő állattartó örökbe fogadhasson társállatot, aki legalább olyan jó, optimális esetben jobb körülményeket tud biztosítani az állatnak, mint a befogadó állatvédő szervezet.

Egyes főbb szempontok, úgy mint az ivartalanítási kötelezettség, valamint az állat egészségének megőrzésével kapcsolatos szempontok, az állatorvosi ellátásról való gondoskodás, védőoltások beadatása a legtöbb szervezet szerződésében szerepel. A szervezetek által feltüntetett általános feltételek között nem találtunk érdemi különbséget sem az alapján, hogy az adott egyesület milyen állatfaj mentésével foglalkozik, sem az alapján, hogy a fővárosban vagy az ország más pontján helyezkedik el a szervezet székhelye.

Javaslom, hogy azon szervezetek, amelyek szerződésében a rendszeres féreghajtás, évenkénti oltás, külső élősködők elleni védelem nem szerepel, mindenképpen bővítsék ki a szerződésüket ezekkel a pontokkal, hiszen ez a kiegészítés az állat egészségét szolgálja. A szívféreg elleni védekezés napjainkban már minden kutyatulajdonos feladata, erre érdemes lenne az örökbefogadó gazdák figyelmét is felhívni, vagy a szerződésben kötelezni őket a rendszeres védekezésre.

Kedvező körülmény, hogy az ivartalanítási kötelezettség minden szervezet szerződésében szerepel – amelyikben nem, ott csak ivartalanítva adnak örökbe állatot - , viszont a szaporodás megakadályozása az ivartalanítás megtörténteig a szerződések kevesebb, mint a felében szerepel. Javaslom, hogy azon szervezetek, amelyek örökbefogadási szerződéséből ez a pont hiányzik, bővítsék ki vele, hiszen ez a kitétel is a felesleges szaporulatokat hivatott megelőzni.

Az állat eutanáziájára vonatkozó egyes korlátozások enyhítését javaslom. Az egyik szervezet szerződésében szereplő „állatot nem altathatja el” kikötés sem állatvédelmi, sem állatorvosi szempontból nem elfogadható. Az a pont pedig, hogy az örökbefogadó a kutyán eutanáziát nem végeztethet, csak az örökbeadó és a vele együttműködő állatorvos beleegyezésével, az esetlegesen szenvedő állat életének felesleges meghosszabbítását jelenti.

A rendszeres beszámolók elvárása nagyobb időközökkel elfogadható, azonban a kutya egész életében havonta fényképes beszámolók küldésére kötelezni egy örökbefogadót aránytalanul nagy terhet jelenthet, indokolt lehet a beszámolók ritkítása.

Egy új kutatás keretei között érdemes lenne kérdőív segítségével felmérni azon állattulajdonosok szemléletét és motivációit, akik nem menhelyről fogadták örökbe az új családtagot, hanem vásárolták, ezáltal fény derülhetne arra is, hogy az örökbefogadás folyamatában mely pont vagy paraméter az, ami az egyébként felelős állattartókat esetleg eltántorítja az örökbefogadástól.

Összefoglalás

A szakdolgozat célja a magyarországi állatvédő szervezetek örökbeadási feltételrendszerének vizsgálata és a jó gyakorlatok kiemelése révén egy széleskörű felhasználásra javasolt örökbeadási mintaszerződés megalkotása. A kutatás során negyven, állatok örökbeadásával foglalkozó szervezet örökbeadási szerződésének összehasonlító elemzésére került sor, a vizsgált szerződéseket 2019. január 1. és 2021. október 1. között használták fel. A magyar jog nem ismer speciális szerződési formát kifejezetten élő állat „örökbeadására”, az erre vonatkozó megállapodás, ingyenes tulajdonát ruházás ajándékozási szerződésnek minősül. Valamennyi vizsgált szerződésben (100%) szerepelt az állat ivartalanításának kötelezettsége, valamint későbbi sorsának utánkövetése az örökbeadó által. A szerződések 92,5%-ban tartalmazták az éves védőoltások, rendszeres állatorvosi ellátás biztosításának kötelezettségét, az örökbeadó értesítési kötelezettségét az állat megszökése, elvesztése esetén, egyes hatályos jogszabályokban fellelhető általános állattartási követelmények kiemelését valamint azt az előírást, hogy ha az örökbefogadó az állatot tovább tartani nem tudja, jeleznie kell azt az örökbeadónak. A szerződések többségében megtalálható volt az a kitétel, hogy az örökbeadó nem vállal felelősséget a később kialakuló betegségekért (90%), az örökbefogadó az elérhetőségeinek változásáról értesíti az örökbeadót (75%) és az örökbeadó visszaveheti az állatot, ha nem megfelelően bánnak vele (52,5%). Javasolt lenne az állatvédő szervezetek szerződését kibővíteni többek között a rendszeres féreghajtás, szívféreg, külső élősködők elleni védelem követelményével, illetve az ivartalanítás megtörténteig a szaporítás tilalmával.

Irodalomjegyzék

1. 1998. évi XXVIII. törvény, az állatok védelméről és kíméletéről.
2. 41/2010. (II.26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról.
3. 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.
4. 3/2001. (II.23.) KöM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet az állatkert és az állatotthon létesítésének, működésének és fenntartásának részletes szabályairól.
5. 41/1997. (V. 28.) FM rendelet az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról.
6. 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről.
7. Ross J., McKinney B., 2003: Fogadjunk örökbe kutyát! Nélkülözhetetlen kalauz a legújabb családtaghoz. Debrecen, Kinizsi Nyomda Kft. p 15.
8. Diószegi Z., Dunay M. P., Fodor K., Fok É., Németh T., Sători Á., Seregi A., Szász F., Szentgáli Zs., Vrabély T., 2014: A velünk élő kutya az állatorvos szemével. Budapest, A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft. p 7., 24.
9. Vetter Sz., 2020: Doktori (PhD) értekezés. Az állatkínzás szabályozása gazdasági és társadalmi mutatók tükrében. URL: https://archive.szie.hu/sites/default/files/vetter_szilvia_ertekezés.pdf?fbclid=IwAR3OipOeEItBfzzN17xXzSc3NBHMUFkEsD9ZZ2x53vvaet0I4HSaw5Mgmo
Letöltés időpontja: 2021.09.07.
10. Jámbor A., 2018: Gondolatok az állatvédelmi törvény fejlesztéséről. URL: http://real.mtak.hu/91664/1/10_JamborA_IAS_2018_1.pdf Letöltés időpontja: 2021.08.07.
11. Németh A., 2013. Diplomamunka. Felmérés a gazdátlan állatok helyzetéről Magyarországon. Budapest, Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Kar, Állat-egészségügyi, Igazgatástani és Agrár-gazdaságtani Tanszék. Megtekintés időpontja: 2021. 08.07.
12. <https://univet.hu/hu/2021/01/26/megalakult-az-allatorvostudomanyi-egyetem-allatvedelmi-kozpontja/> (Megalakult az Állatorvostudományi Egyetem Állatvédelmi Központja) Megtekintés időpontja: 2021. 08.07.
13. <https://kormany.hu/hirek/allatvedelmi-tarsadalmi-parbeszed-indult> (Állatvédelmi társadalmi párbeszéd indult) Megtekintés időpontja: 2021. 08.07.
14. Siettou C., Fraser I. M., Fraser R. W., 2014: Investigating some of the factors that influence "Consumer" Choice when adopting a shelter dog in the United Kingdom.

- Journ of Appl A Welf Sc 17 <https://doi.org/10.1080/10888705.2014.883924>
Megtekintés időpontja: 2021.08.07.
15. Hoofmann C. L., Svoboda H. J., 2015: Investigating the role of coat color, age, sex, and breed on outcomes for dogs at two animal shelters in the United States. *Uni Fed for A Welf* 24. <https://doi.org/10.7120/09627286.24.4.497> Megtekintés időpontja: 2021.08.07.
 16. Protopopova A., Hauser H., Goldman K. J., Wynne C. D. L., 2017: The effects of calm interactions on in-kennel behavior of shelter dogs. *Beh Pro* 146 <https://doi.org/10.1016/j.beproc.2017.11.013> Megtekintés időpontja: 2021.08.07.
 17. Herron M. E., Kirby-Madden T. M., Lord L. K., 2014: Effects of environmental enrichment on the behavior of shelter dogs. *Journ of the A Vet Med Ass* 244 <https://doi.org/10.2460/javma.244.6.687> Megtekintés időpontja: 2021.08.07.
 18. Protopopova A., David C., Wynneb L., 2014: Adopter-dog interactions at the shelter: Behavioral and contextual predictors of adoption. *Appl A Beh Sc* 157 <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2014.04.007> Megtekintés időpontja: 2021.08.07.
 19. Fogadj örökbe! Útmutató a kutyák örökbefogadásához. 2019. URL: https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/886114/nebih_orokbefogadasi_kiadva_ny_A4_web.pdf/b58e5020-ac07-009a-3d40-dc27b2001e71 Letöltés időpontja: 2021.08.07.
 20. Vetter Sz., Vizi V., Ózsvári L., A magyarországi kutyatartási szokások a COVID-19- világvárványban – 2021-es országos reprezentatív felmérés előzetes eredményei. *Magyar Állatorvosok Lapja* 2022. 01. Megtekintés időpontja: 2022.03.01.
 21. Duffy D. L., Kruger K. A., Serpell J. A., 2014: Evaluation of a behavioral assessment tool for dogs relinquished to shelters. *Prev Vet Med* 117 <https://doi.org/10.1016/j.prevetmed.2014.10.003> Megtekintés időpontja: 2021.08.07.
 22. Deim Z., Fekete S. Gy., Jakab Cs., Szilágyi J., Temesfői J., Thuróczy J., 2014: *Kutyaegészségtan. Kutyák táplálása, szaporodása és betegségei.* Szeged, Deim Nyomda Kft. p 94.
 23. *Kutyakötelesség. Útmutató a felelős kutyatartás jogszabályi előírásaihoz.* 2017. URL: https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1055767/kutyatartasi_kezikonyv_2018_2kiad_ON.pdf/6139612a-1f45-305d-93f5-9e103cc3a970 Letöltés időpontja: 2021.08.07.

Köszönetnyilvánítás

Köszönettel tartozom az Állatorvostudományi Egyetem Állatvédelmi Jogi, Elemző- és Módszertani Központ dolgozóinak, hogy lehetővé tették számomra, hogy kutatásaikba bekapcsolódva szakdolgozatomat elkészíthessem.

Szeretném megköszönni témavezetőmnek, Dr. Vetter Szilvia PhD., az Állatorvostudományi Egyetem Állatvédelmi Központ vezetőjének a támogatást és segítséget, mellyel nagyban hozzájárult dolgozatom elkészítéséhez.

Budapest, 2022. 07. 24.

Tatai Kinga

HuVetA

ELHELYEZÉSI MEGÁLLAPODÁS ÉS SZERZŐI JOGI NYILATKOZAT*

Név: Tatai Kinga

Elérhetőség (e-mail cím): tkinga.suli@gmail.com

A feltöltendő mű címe: A magyarországi állatmenhelyek és állatvédő szervezetek örökbeadási feltételei és gyakorlata

A mű megjelenési adatai: 2022

Az átadott fájlok száma: 1

Jelen megállapodás elfogadásával a szerző, illetve a szerzői jogok tulajdonosa nem kizárólagos jogot biztosít a HuVetA számára, hogy archiválja (a tartalom megváltoztatása nélkül, a megőrzés és a hozzáférhetőség biztosításának érdekében) és másolásvédett PDF formára konvertálja és szolgáltatassa a fenti dokumentumot (beleértve annak kivonatát is).

Beleegyeznek, hogy a HuVetA egynél több (csak a HuVetA adminisztrátorai számára hozzáférhető) másolatot tároljon az Ön által átadott dokumentumból kizárólag biztonsági, visszaállítási és megőrzési célból.

Kijelenti, hogy az átadott dokumentum az Ön műve, és/vagy jogosult biztosítani a megállapodásban foglalt rendelkezéseket arra vonatkozóan. Kijelenti továbbá, hogy a mű eredeti és legjobb tudomása szerint nem sérti vele senki más szerzői jogát. Amennyiben a mű tartalmaz olyan anyagot, melyre nézve nem Ön birtokolja a szerzői jogokat, fel kell tüntetnie, hogy korlátlan engedélyt kapott a szerzői jog tulajdonosától arra, hogy engedélyezhesse a jelen megállapodásban szereplő jogokat, és a harmadik személy által birtokolt anyagrészt mellett egyértelműen fel van tüntetve az eredeti szerző neve a művön belül.

A szerzői jogok tulajdonosa a hozzáférés körét az alábbiakban határozza meg **(egyetlen, a megfelelő négyzetben elhelyezett x jellel)**:

- engedélyezi, hogy a HuVetA-ban -ban tárolt művek korlátlanul hozzáférhetővé váljanak a világhálón,
- az Állatorvostudományi Egyetem belső hálózatára (IP címeire) korlátozza a feltöltött dokumentum(ok) elérését,
- a Könyvtárban található, dedikált elérést biztosító számítógépre korlátozza a feltöltött dokumentum(ok) elérését,
- csak a dokumentum bibliográfiai adatainak és tartalmi kivonatának feltöltéséhez járul hozzá (korlátlan hozzáféréssel),

Kérjük, **nyilatkozzon a négyzetben elhelyezett jellel a helyben használatról is:**

Engedélyezem a dokumentum(ok) nyomtatott változatának helyben olvasását a könyvtárban.

Amennyiben a feltöltés alapját olyan mű képezi, melyet valamely cég vagy szervezet támogatott illetve szponzorált, kijelenti, hogy jogosult egyetérteni jelen megállapodással a műre vonatkozóan.

A HuVetA üzemeltetői a szerző, illetve a jogokat gyakorló személyek és szervezetek irányában nem vállalnak semmilyen felelősséget annak jogi orvoslására, ha valamely felhasználó a HuVetA-ban engedéllyel elhelyezett anyaggal törvénysértő módon visszaélne.

Budapest, 2022. 07. 24.

aláírás

szerző/a szerzői jog tulajdonosa

A HuVetAMagyar Állatorvos-tudományi Archívum – Hungarian Veterinary Archive az Állatorvostudományi Egyetem Hutýra Ferenc Könyvtár, Levéltár és Múzeum által működtetett egyetemi és szakterületi online adattár, melynek célja, hogy a magyar állatorvos-tudomány és -történet dokumentumait, tudásvagyonát elektronikus formában összegyűjtse, rendszerezze, megőrizze, kereshetővé és hozzáférhetővé tegye, szolgáltatassa, a hatályos jogi szabályozások figyelembe vételével.

A HuVetA a korszerű informatikai lehetőségek felhasználásával biztosítja a könnyű, (internetes keresőgépekkel is működő) kereshetőséget és lehetőség szerint a teljes szöveg azonnali elérését. Célja ezek révén

- a magyar állatorvos-tudomány hazai és nemzetközi ismertségének növelése;
- a magyar állatorvosok publikációira történő hivatkozások számának, és ezen keresztül a hazai állatorvosi folyóiratok impakt faktorának növelése;
- az Állatorvostudományi Egyetem és az együttműködő partnerek tudásvagyonának koncentrált megjelenítése révén az intézmények és a hazai állatorvos-tudomány tekintélyének és versenyképességének növelése;
- a szakmai kapcsolatok és együttműködés elősegítése,
- a nyílt hozzáférés támogatása.

Diplomamunka konzultációs lap állatorvostan hallgatók részére

A hallgató neve: Tatai Kinga

Neptun-kódja: WGUH1Z

A témavezető neve és beosztása: Dr. Vetter Szilvia PhD., központvezető

Tanszék: Állatvédelmi Jogi, Elemző- és Módszertani Központ

A diplomadolgozat címe:

A magyarországi állatmenhelyek és állatvédő szervezetek örökbeadási feltételei és gyakorlata.

Konzultáció - 1. félév

	Időpont			Téma/Témavezető megjegyzése	Témavezető aláírása
	Év	Hó	Nap		
1.	2021.	05.	26.		<i>[Signature]</i>
2.	2021.	06.	23.		<i>[Signature]</i>
3.	2021.	07.	22.		<i>[Signature]</i>
4.	2021.	08.	16.		<i>[Signature]</i>
5.	2021.	09.	06.		<i>[Signature]</i>

Érdemjegy az első félév végén:5 (jeles).....

Konzultáció - 2. félév

	Időpont			Téma/Témavezető megjegyzése	Témavezető aláírása
	Év	Hó	Nap		
1.	2022.	05.	03.		<i>[Signature]</i>
2.	2022.	05.	24.		<i>[Signature]</i>
3.	2022.	07.	12.		<i>[Signature]</i>
4.	2022.	07.	14.		<i>[Signature]</i>
5.	2022.	07.	21.		<i>[Signature]</i>

Érdemjegy a második félév végén: ...5 (jeles).....

A nyomtatvány a hallgatói és a tanszéki ügyintézői aláírás, valamint az átvétel dátuma nélkül nem érvényes. A konzultációs lap a diplomamunka mellékletét képezi!

A diplomamunka - a szakra vonatkozóan - a Tanulmányi- és Vizsgaszabályzatban, valamint az Útmutató a szakdolgozatok/diplomamunkák készítéséhez című mellékletében leírt követelményeknek megfelel.

A diplomamunka befogadható, védeésre alkalmasnak találtam.

Dr. Vékler Szilvia

témavezető aláírása

Hallgató aláírása:

Tatnai Kinga

Tanszéki előadó aláírása:

Dr. Árkai S.

Átvétel dátuma: 2022. 11. 04....

A nyomtatvány a hallgatói és a tanszéki ügyintézői aláírás, valamint az átvétel dátuma nélkül nem érvényes. A konzultációs lap a diplomamunka mellékletét képezi!